

EESTI

25



S

PORDILLIT

NR. 8

AUGUST

1934

A/s. „TEKLA“

Peakontor: Tallinn, Suur Karja 13/15,
tel. 448-18

RIIDEÄRID:

Haapsalu, Ehte 2	tel. 1-57
Kuresaare, Kauba 2-a	„ 72
Musivee, Tartu 15	„ 62
Narva, Peetri pl. 8	„ 2-38
Peiseri, Riia 1	„ 1-17
Pärnu, Jänesselja 5-a	„ 1-10

Rakvere, Turuplats,	tel. 2-85
Tallinn, Suur Karja 15	„ 445-23
Tallinn, Valli 10	„ 468-02
Valga, Kesk 11	„ 26
Viljandi, Tartu 6-a	„ 2-40
Võru, Jüri 5-a	„ 1-26

Müügil kindlate hindadega järõgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A/S-i
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O/Ü-se
Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse
Eesti Niidivabrikute Ühisuse

Tarvitades välismaa kaupa voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest
tõõlute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!
Ostes kodumaa kaupu vähendame tõõpuudust!

Kroonitud Tallinna näitus-messil suure hõbeaurahaga



Eesti jalgrattatõõstus
AUG. KÜTTIM

Tallinn, Väike Tartu m. 24, tel. 311-37

Hooaja lõpule jõudmisel müün
võistlemata odavate hindadega
naiste ja meeste jalgrattaid ja nende osi

Rataste vastupidavuse eest vastutan

Hotell-Restoran-Baar

Tallinnas

Viru 24 „**EUROPA**“ Tel. 467-01

Parim **BAAR** on Europa's

Igal õhtul

kontseri-kabaree

FEISCHNER — üle linna kõlab

Ei see koht reklaami vaja.

Ikka õla kõrval õla

Siin koos külastajaid sajad.

C

Hinnad väiksed, kõrged sordid.

Nõnda maitsvad koogid, tordid,

Et kes siin saab suhu pala,

Rõõm end selle hinge valab.

EESTI SPORDILEHT

SPORTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TOIMETAJA: OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
DR. E. KIRSCHENBERG, A. KLEINBERG,
T. MURU ja L. TÖN SON.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU

20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/1 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/1 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 8

AUGUST

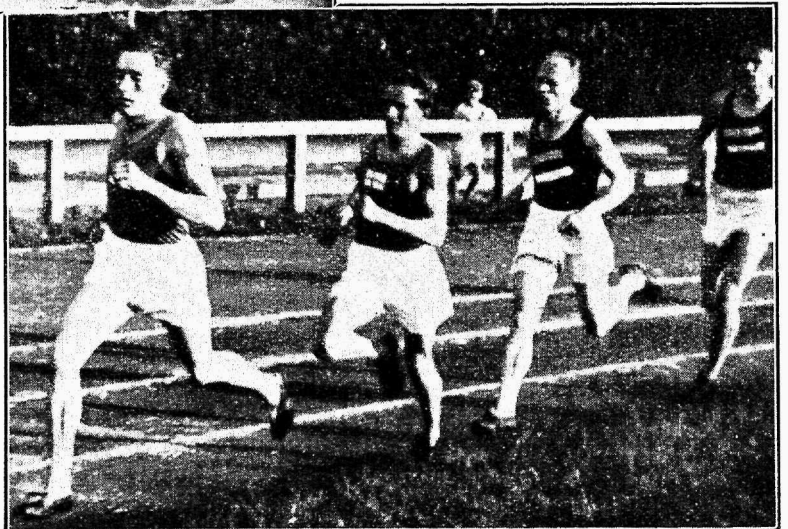
1934

Kaks riigipead staadionil



Riigivanem K. Päts ja president
P. E. Svinhufvud ühes L. Tõn-
soniga jälgivad 1500 m jooksu,

mis näha kõrval. Veab K. Kur-
kela, tema kannul M. Matilai-
nen, A. Jürlau ja K. Fatal.



EESTI DAVIS-MATSCHIST

Eesti tennisringidele kaks suursündmust järgnesid viimasel kuuvahetusel vaevalt nädalise vaheajaga. Juuli lõpul kaitses Inglise 4:1-ga Daviscupi USA ees ja augusti alul sooritas Eesti oma esmakordes stardi samale Daviscupile. Ühe lõpp ja teise algus sattusid peagu ühele ajale. Inglise lõpetas 1934. aasta sarja, kuid Eesti debüüt toimus tänava peetavates Euroopa tsoonis 1935. a. sarja eelmängudes. Eesti esimeseks Daviscupi-vastaseks oli Poola, kes eelringi ainsas matschis oli välja lülitatud Belgia, tagajärjega 4:1.

Poola pan'id tulid Tallinna üksnes võitma. Eesti meeskonna ainsaks ülesandeks jäi seda neile teha võimalikult raskemaks. Vastupidine, s. t. Eesti võit Poola üle oleks tundunud maailma pööramisena tagurpidi, sest Poola mitmekordsed võidud rea Kesk-Euroopa parimate tennisrahvaste üle ja üldine tihe rahvusvaheline läbikäimine oli Poola varustanud sarnaste kogemuste reserviga, mis muutsid Eesti igasugused schansid peagu olematuteks. Poolakad ise lausuvad Tallinnas juba enne võistlust, et nad on kindlad hõlpsas võidus Eesti üle. Võistluste tegelikus käigus pidid nad aga mõningal määral muutma oma orientatsiooni Eesti tennis suhtes.

Juba teisel matschil, mis toimus Eesti esimese ja Poola teise, s. t. K. Lasna ja C. Tarlovski, vahel, tabas poolakaid närvitsemine. Alul nõrgalt esinenud K. Lasn sattus võistluse arenedes järjest enam hoogu ja viis vastase täielisse segadusse. Oli vaja pausi, et poolakas uuesti jalad alla sai. K. Lasnal ei jatkunud lõpuni vastupidavust juba käegakatsutava punkti toomiseks Eestile. Suuremal määral pandi aga poolakate närvid proovile paarismängus: K. Lasn - H. Pukk — I. Tloczynski - E. Wittmann. Selle matschi peategelaseks oli H. Pukk, kes näitas temalt varem nägematult head mängu. Kui K. Lasn, nagu tavaliselt, alul nõrgalt esines, oli päästjaks H. Pukk, kelle mõjul ka Lasn „soonde“ sattus. Matsch arenes viiesetiliseks ja eestlastel oli lähedal matschigame, kuid ainult väike nõks jäi puudu sellestki võidupunkti võimalusest. Selle, Eesti-Poola kohtamise tasavägiseima matschi, võitis Poola 6:3, 6:4, 6:8, 1:6 (!) ja 6:4.

Paarismängu võiduga oli Daviscupi-matsch otsustatud Poola kasuks: võimalikust viiest punktist oli tal kolm käes. Kui enne 3:0-li Eesti meeskond veelgi üritas võidupunkti, siis viimased üksikmängud kaotati erilise vastupanuta ja Poola võitis kogu kohtamise numbrilisel suurelt 5:0. Eesti ainsaks saavutuseks oli kõva vastupanu kolmes esimeses mängus ning nende vältel poolakatele kistud kolm setti. Üldine geimide seis kujunes 67:97 Poola kasuks, mis on paremaks vahekorra ilmestajaks kui 0:5.

Eesti Daviscupi meeskonna kahest mehest oli vas-

E. SPORDILEHE käesoleva numbri kaanepildiks on „Kõige tähtsam mees“ Botafogo jalgalliklubis Rio de Janetros. Ta on elavaks markotiks, keda meeskond peab endale õnnetojaks.

tu eeldusi paremaks Hugo Pukk. Juba oma esimesel matschil, mis toimus Poola parima I. Tloczynski vastu, tõendas ta, et Eesti tennis ei ole kardetult klass madalamal Poola omast. Algusest lõpuni mängis H. Pukk ühtlaselt ja Tloczynski pidi tublisti pingutama matschi võitmiseks kolme setiga, mis talle läksid nappide vahekorradega 6:4, 6:4 ja 6:3. Paarismängus oli H. Pukk Eesti mängu ülalpidajaks, sest tema tegi K. Lasnast tunduvalt vähemal määral vigu.

Kui H. Pukk esindab mängija tüüpi, kes kogu võistluse kestel on ühtlase mänguga, siis K. Lasn kuulub diagonaalselt vastupidise tüübi esindajate hulka. Tema läheb soojaks ja satub oma õigesse mänguvette tavaliselt alles teise seti lõpul või veel hiljem. Need matschid kõvade vastastega, mille otsustamiseks on vajaline kaks võiduseiti kolmest setist, võivad sageli lõppeda K. Lasna kiire fiaskoga. Sageli nähtult on K. Lasn tõesti hea alles kolmandas setis. Sellele asjaolule, mida siiski ei saa nimetada suureks puuduseks, lisandub K. Lasna tõelise miinusena vastupidavuse langus pärast kelmandat setti.

Võib olla vast K. Lasna õnneks on seni Davis-võistlustel ja suurtel turniiridel — viimastel vähemalt otsustavamatel lõpuringidel — matschi võitmise aluseks kolme võiduseiti hankimine. Nüüd on aga Inglismaal tõstetud üles küsimus, kas mitte leppida ka suurtel võistlustel ainult kahe võidusetiga. Kõige raskem ses küsimuses on sõna võtnud Inglise Daviscupi-mehe Bunny Austin. Ta lausub, et tänapäeva tennis seab niiõrd suured füüsilised nõudmised mängija vastu, et peaks olema küllaldane matschi otsustamiseks kaks võiduseiti. Vastu vaidlevad inglastele sakslased. Nad leiavad, et Austin propageerivat üksnes sellepärast kahe võiduseiti sisseadmist, et eeskätt Austini isiklik kõigiti väljapaistev mängutehnika olevat täielises vastolus mehe vastupidavusega.

Seega teevad sakslased Austini ettepaneku mehe isiklikuks asjaks, mille laiemates tenniseringkondades ei peaks olema kaalu. Edasi seletavad sakslased, et neljanda ja viienda seti mängimise tarvidus ei sõltu niipalju kellegi mängija vastupidavusest kui taktikast ja kontsentratsioonist. Paljud väga nimekadki mängijad, kes esimeses setis ei leia oma vormi, muutuvad mängu vältel järjest paremaks ja võivad lõpul olla palju briljantsemad kui nende ka kõige paremad vastased seda on esimeses või esimestes settides. See sakslaste seisukoht tundub ainuõigena. Tennis ei saa olla privileegium üksnes nende mängijatele, kes suudavad kontsentreeruda ainult esimestel settidel ja kellel pikemaks mänguks ei jatku vastupidavust.

Eesti-Poola maavõistluse tulemused:

- I. Tloczynski — H. Pukk 6:4, 6:4 ja 6:3.
- C. Tarlovski — K. Lasn 6:2, 6:4, 2:6 ja 6:4.
- I. Tloczynski - E. Wittmann — K. Lasn - H. Pukk 6:3, 6:4, 6:8, 1:6 ja 6:4.
- I. Tloczynski — K. Lasn 6:3, 6:2 ja 6:2.
- C. Tarlovski — H. Pukk 6:3, 6:4 ja 6:1.

Dr. H. ZIRK:

VABAKEHAKULTUUR — PARIMAIID TEID KEHALISELE JA KÕLBLISELE TERVISELE

1. „Moraal on hädaohus!“ — Vabakehakultuuri mõiste. — Muistsed gümnaasiumid ja tänapäeva gümnaasium.

„Moraal on hädaohus!“ Siit-sealt kuulduv seltskonnast hääli, mis on suunitud vabakehakultuuri, või nagu teda rahva seas nimetatakse, alasti-kultuuri kui ebakõlblise kultuurnähte vastu.

Meeleldi tahan selle küsimuse juures lähemalt peatuda, teda käsitleda arsti ja lastevanemate vaatekohast, kuna olen kauemat aega vabakehakultuuriga tuttav ja teda harrastanud niihästi oma perekonnas kui ka lähemate tuttavate ringis. Avalikult sõnavõtmiseks andsid minule tõuke need meie seltskonna avaldused, mis on leidnud kajastust ajakirjanduses ja annavad tunnistust täielisest väärmõistmisest ja enneaegselt kriitikast. Enne kui mingit nähet hukka mõista, peab küll temaga tutvuma.

Uus liikumine ei ole mingisugune „alasti-kalberdamine“, milleks teda hiljuti üks meie juhtivamaist ajalehtedest tembeldas, ega ka haiglane abamoraalini viiv nähe, vaid tugev elujaatav reform-liikumine.

Vabakehakultuur — s. t. kõik külgselt kehaharimist looduspärases kostüümis — alasti, kehaliste harjutuste, õhu, päikese ja vee abil. Võimaldades spordi harrastusist osavõttu isikuile nende soole ja vanusele vaatamata, tahab ta kasvata da inimest vabaks juurdunud eelarvamisist ning arendada teda harmooniliseks tervikuks kehaliselt, vaimselt ja kõlbliselt. Nii tuleb aru saada vabakehakultuurist. Mõiste alastikultuur ei ole tarkohaselt valitud, kuna ta laseb paista alasti olekut eesmärgina. Alastielu mängu- ja spordiväljal, mererannas, mitte kunagi aga tänaval või seltskonnas, tohib olla ainult abinõuks, abinõuks vabama ja tervema kultuuri poole.

Vabakehakultuurile kõige lähemal seisavad sportlased, eriti need, kes on läbi ilmbunud kehakultuuri ideest selle laiemas mõttes, ja hindavad sporti kui vahendit tervema, ilusama ja loomulikuma elu poole. Kehakultuur

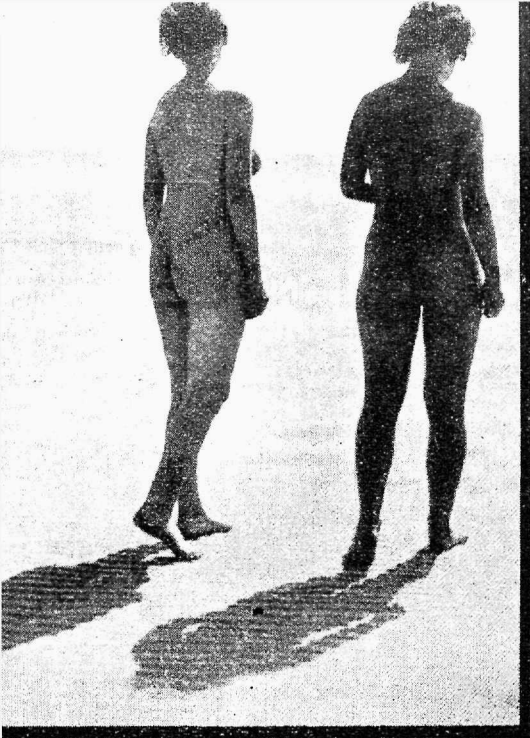
peab meil uuesti saama seks, mis ta oli vanal ajal greeklastele ja roomlastele — kultuuri alussambaks, mitte aga vaevalt-sallitavaks kultuurnähteks, nagu see meil oli veel mõne aasta eest. Edu-tendentsi on märgata: olümpiamängude uuestisünd, võistlusalade harrastamine, mis olid greek-

lastel kodused, puuduvad aga tolle aja võistlustingimused — võistlemine alasti kehaga. Siin osutub vabakehakultuuri spordiliikumisele täiendavaks lüliks, kuna ta on võtnud endale ülesandeks vabastada ühiskonda tardunud vaateid ja kõlblusmõistete vassimisest, mis on ainsaks takistuseks alastiharjutuste kui sportliste harjutustingimuste ideaali teostamiseks. Prof. dr. Hueppe lausub: „Me vajame gümnaastikat — alastikunsti, et uuesti jõuda kehalise suurkultuuri tasemele, nagu omal ajal greeklased, ja gümnaasium peab jälle sama seks, mis ta oli, mitte mista on — istumisrumaluse asukohaks.“ Muistsed gümnaasiumid olid greeklastele keha- ja vaimutemplik, kus arendati noorsoos keha ja vaim tugevaks ning õpetati moraali. Mis on aga meie aja koolid? Ühekülgse intellektualismi ajastu peegelkuju! Noor inimene lõpetab keskkooli, selg varakult kõver, rind kitsas ja lame, põsed kahvatud, tema verevaene ja elujõuetu organism on parimaks pinna meie kardetavamale tsivilisatsioonihärgusele — tuberkuloosile. Aastaid kestnud väeluste järele ei jõuta 1—2 võimlemistunnist nädalas kaugeemale. Ei taheta ega suudeta aru saada, et vaimuarengu eelkooliks on kehakool. See on tänapäeva kultuur!

2. Loodustegurid ja elujõud. — Meie rõivastuskatte pahed. — Miks vajame alasti olekut?

Vabakehakultuur pakub meile eelkõige kehatervishoidlikke hüvesid. Kergem on vältida kümnet haigust, kui ühtainust arstida. Seda põhimõtet tunnevad paljud, kuid kasutamist leiab ta vähestelt. Enamjao haiguste tekkimiseks on vaja kaks tingimust: ühest küljest haiguste väline põhjus, näit. kurjade pisilaste näol, ning teisalt nõrk, vastuvõtlik organism. Kuna me pisikute miljarde hävitada ei jaksa, jääb meil ainsa teena oma kehaconstitutsiooni parandamine. Siin tulebki meile loodus oma lõpmatu jõuallikate varaga appi. Kui kasutame ratsionaalselt biokosmilisi tegureid: päikest, õhku, vett rikkaliku liikumise jaloomuliku





toitlusviisi kõrval — siis täidame oma kehaakumulaatorit sellise elujõuga, millest jätkub peaaegu kõikide kultuurhaiguste vältimiseks ja paljude paranemiseks.

Elu on liikumine. See on algelisem looduseadus. Nii kui murtud puuks, mille kasv ja mahlade ringvool katkenud, märtsimisele ja kadumisele on määratud, katkeb ka inimese elurütm, kui temalt võtta liikumisvõimalus. Seetõttu oleks endastmõistetav, kui iga inimene, nii laps kui ka rauk, seda ürgset loodusnõuet täidaks. Ei aita liikumisest tavalise kultuurinimese vaatekohast, kes pühapäeva-kuues, kõvas kraes ja kaabu peas naudib looduselu ja -ilu väljaspool linnamüüre — ei, inimene peab muutuma ajutiseltki looduslapseks ja loodusega kaasa elama täiuslikumalt, vabamalt — sportides ja mängides ideaalsemas kostüümis — alasti. Ainult selle tingimuse täitmisel saab inimene kõikide nende varade omanikuks, milliseid loodus temale heldel käel annab.

Prantsuse mõtte- ja kasvatusteadlane Rousseau lausus: „Ei miski ei tohi takistada liikmete kasvu ja liikumist.“ Mis takistab aga seda suuremal määral, kui tavaline kultuurinimese rõivastuskate?

Suurepäraselt iseloomustab rõivastuse pahesid ja alastielu tervislikke hüvesid dr. H. Pudo. Ta toob esile väiteid, mis on meie laiemale publikule osalt tundmatud. Lasen temal kõnelda: „Rõivastust tuleb pidada elule kahjulikuks... Selle asemel, et alatiselt uus värskes õhuvool puudutaks nahka, tekib rõivakatte ja naha vahel keha eneseatmosfäär, tarvilisest märksa kõrgema

temperatuuriga. Tekib iselaadi troopiline atmosfäär, mis toimib kehasse ülimal määral hellitavalt, mis laseb suikuda nahahingamisel ja tõrjub vere tagasi siseelundesse ning seega suguosi kaudselt ärritades. Peaasi siinjuures on, et veri ei saa õhulainete ja valguskiirte mõjul siseorganest kehapiinnale, nahaorganesse aetud, vaid vastuoksa, ta juhatakse nahast siseelundesse, neid ülekoormates, nii et tekib kahju tervisele ja elule. Nahk sealjuures aga lödveneb ja lämbub, muutub kahvatuks ning omandab juba elaval kehal koolnu värvi.

Kuid ka kaudselt mõjub rõivakate ärritavalt ja elulühendavalt. Ärritavalt jällegi esijoones sugutungile, varjates suguosi ning lastes meie keha paista keelatud viljana, seekaudu aga just äratades meis himusid ja piitsutades üles tungi n. n. keelatud vilja järele. Sellepärast paistavad meile meie sugu ja meie suguosad, mis ometi kõige loomulikumad asjad maailmas, patustena ja keelatuina.

Et sellises nahas võib külma tunda, ei ole tõesti mitte imestustäratav. Kuid ärgu tuldagu toonekurejutuga kliimast — nagu meie kliima ei kannataks alastikäimist. Füsioloog võib selle üle ainult naerda. Ainult see on oluline, et nahk oleks verrega täidetud, et ta oleks tõeliselt elav, sest veri on see ja veri soojendab meil ka nägu, mis meil ometi ei tunne külma, kuigi ta on katmata ning mille suhtes kliima ei tule küsimuse alla! Oluline on ainult see: alastikehaga niipalju liigutusi teha, et veri saaks juhitud nahasse, ning see oleks küllastatud verega justkui mari mahlaga.

Veri on see, mida vajame, kuid mitte südames, kus ta meil tavaliselt istub ja meie elurõõmu sapistab, vaid naha all, valgusele lähemal, seal, kuhu teda meelitavad päikesekiired, justkui mahla rohelisise puulehise. Kui mahla neis vähe, siis kolletuvad lehed ja langevad alla, ning puu seisab paljana ja surmuna — nii on lugu meie nahaga kogu elu kestel, ükski päikesekiir ei taba teda, ükski valgusekiir ei ärata tas elu, ei täida teda elumahlaga, verega.

Veri on see, mida vajame, ning seda verd just muretseb meie valgus, mis südameõoneist ja kopsudest verd välja meelitab ja alatiselt uuendada laseb. Verd ei anna mitte raud, mitte liha era hämatogeen: need on ärimeitsiinilised pettused...

Meie ütleme: „Ta näeb terve välja!“ Kuid ei ole ainult oluline, kuidas keegi näost välja näeb, vaid on tähtis, milline tal keha on. Punane näovärv on isegi kahtlustäratav, kuna veri on kogunenud peasse. Suurimal jaol inimesist istub veri südames ja peas, kui neid aga lahti riietada, siis näib nagu kooriksime

välja laiba, nii kahvatu, kollakasvalge, habras, kuivanud, elutu on nahk, mis on verest mahajäetud. Tuleb nõuda: nahast peab keha välja saama, kas nii, et ta sureb, või muretsetes uue naha, mis on põhjalikult harjatud ja pestud tuules ja viimas, päikeses küpsenud ja arterideverega värskelt täidetud. Jah, nahas peitub tervis. Naha küljes ripub elu. Suur nahapind võimaldab meile oma elu kindlustada, kui elame looduspäraselt.

Riiete kahjulik mõju seisab veel selles, et ta takistab keha eritustegevust. Kehas toimub teatud ajavahe- mikul ümbermuundumine, iga rakk laguneb ja sünnib uuesti. See nõuab erakordset keha ventilatsiooni: enesemürgid, mis tekivad kehas rakkude lagunemisel, peavad vabalt, takistamata väljapääsu leidma, seepärast on kogu keha ümbritsetud õhku ja päikest läbilaskva, võrgu ja sõelataolise poroosse koega, mida nimetatakse „nahaks“. Naha kaudu võivad kõik need keha enesemürgid saada välja heidetud.

Kuid inimene oli nii rumal, et sulges kõik need miljonid väljapääsukäigud rõivakattega, nii et mainitud mürgid said tagasi aetud kehasse, roojastades ja mürgitades siseorganid. Seetõttu teostub keha regeneratsioon ikka ebatäielisemalt (vanadus) ning osutub lõpuks võimatuks (surm)...

Nüüd selgub ka, et meil oli õigus kõnelda alasti-kultuurist. Meie senine kultuur on rõivastuskultuur ja seetõttu pühendatud kadumisele. Teatud mõttes on alastiolek elu, rõivastus — surm.

Nüüd valigu igaüks. Armastab ta elu, peab ta valima alastioleku. On ta eluväsinud ja soovib surma, valigu rõivastus. Kolmandat ei ole.“

Need on arsti sõnad, kes elanud üle 40 aasta vabakehakultuuri põhimõtete kohaselt.

3. Vabakehakultuuri vastaseile.

Kui aga vabakehakultuuri vastased väidavad, et lähema kontakti loomiseks loodusega — päevitades, supeldes, sportides, ei ole vaja absoluutselt katmatust, aitavat küllaldaselt supeltrikoost, siis võib seda kõnelda võhik, mitte aga arst. Esijoones moodustab trikoo suplemisel ohtu tervisele seega, et veest väljudes märg trikoo liig suurt keha jahtumist ja seega külmetusi soodustab. Nii kaotab keha 1 liitri vee äraauramisel 560 kalorit, see on soojust hulk, mida läheb tarvis 560 liitri vee soojendamiseks 1°C võrra. Märg supelkostüüm ei sisalda niipalju, küll aga ¼—½ lt. vett, millele vastab 150—250 kal. soojust kaotust. Kuna inimese energia tarvidus on keskmiselt 2500—3000 kal. päevas, siis näeme, et märja trikoo kaudu

kaotab inimene ligi kümnendiku päevast kaloritekvantumist! Kui palju kahju oma tervisele hangivad veesportlased, võisteldes täistrikoos, on päevaselge. Mäletan ise selgesti noid aegu, kui veest väljudes tuli märjas trikoos külmast lödiseva kehaga oodata järgnevat võistlusnumbrit. Kui see nii toimus 12 aasta eest, siis on see veel arusaadav. Tänapäeval on see aga enam kui pentsik. Peab tingimata nõudma, et veesportlasil lubatakse võistelda kolmnurk-püks-tes, naistele lisaks rinnahoidja — mis on esialgne kompromiss seltskonna vaatele ja „moraalile“ ning ajutine vahestav teel absoluutse katmatuseeni. Moraalile ei ole siin midagi tegemist, kas inimene supleb trikoos või ilma. Otsustav on ainult tarbekohasus, tervis ja heatunne. Kuid meil on ikka nii: milleks midagi teha lihtsalt, kui see läheb ka keerukal viisil?

Vabakehakultuuri vastaseile toon veel järgneva fakti. Unustusse jäetud on prof. Jägeri uurimuste tulemused, misjärel inimkeha lõhnainete, higi-eritised on intensiivsemad karvadega kaetud kehapiirkonnas, need on eeskätt reite, suguosade ja tuharate piirkonnad, kus higistamine on eriti tugev ning higi äraauramine juba väksemagi rõivastuse kaudu saab pidurdatud.

Unustatud on veel tähendused, et meie keha siseelundid on korrelatsioonid teatud nahapiirkondadega, milliste mõjutusel ka vastavad organid ühes-teises suunas saavad mõjustatud. Meie suguelundite jaoks asetsevad vastavad nahapõllud reite sisekülgedel ja alumises ristluurajoonis, osalt üle minnes tuharale. Tavallises supelrõivastuses jäävad seejärel mitte ükski meie sigitusorganid, vaid ka kõik kõhukoopa elundid õhu-päikese kosutavast mõjust ilma.

Edasi tõestasid juba prof. Steinach'i katsed, et seksuaalhormoonid — ollused, mis saavad meie suguorganite poolt valmistatud ja verre valatud, inimest noorendavad. Siin etendab tähtsat osa vitamiin E, või niimetatud seksuaalvitamiin, mille puudumine inimese sugunäärmete arengule ja seega kogu kehalis-vaimsele konstitutsioonile ja tervisele mõjub kahjulikult. On leitud, et see seksuaalvitamiin ka vahenditult meie kehas päikesekiirte mõjutusel tekib, kui viimased katmata nahka ja suguoisi tabavad. Päikesekiirte supelpükstes, mis katavad just allkeha, on ses suhtes väärtusetud.

4. Kõlblusemõiste relatiivsus. — Seltskonna eelarvamised ja häbitunde-kasvatus. — Vabakehakultuuri vajavad eelkõige lapsed!

Kuid absoluutse katmatuse nõudmisel ühissupelustel, mängudel jne.

osutub kehatervislikust momendist mitte vähem tähtsamaks kõlbline ja seksuaal-eetiline seisukoht.

Õeldakse, et rahva kõlblustunnet riivatatakse, ja edasi, et alastiolek on ebakõlbline ja ebaviisakas. Kuidas võib loomulik, terve keha olla ebakõlbline?

Kõlblusemõiste on väga relatiivne, ta on seotud ajavaimuga ja teatud rahva seltskondlike vaadetega ning eelarvamistega. Kui 150 aasta eest keegi prantsuse õukonna eliidist julges ilmuda seltskonda ilma parukata, või aastaid 40 tagasi seltskonnadaam unustas oma keha nõõrida korseti abil ja selga panna krinoliini — siis oli see suureks viisakusreeglite ja kõlblusevastaseks teoks.

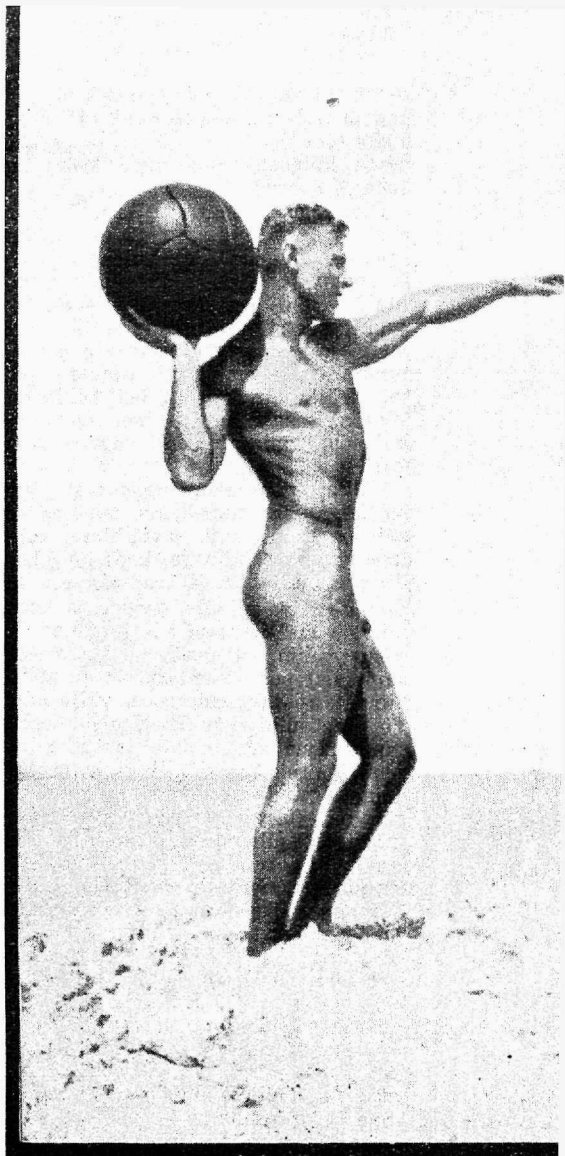
Kui käesolevate ridade kirjutaja 15 aasta eest spordipükstes maanteel jooksu harjutas, siis oli see kohalikele elanikele ennenägematu sündmus, sest spordiharrastusi ei tuntud tolles maanurgas (Valgamaal) veel sugugi. Ei suudetud seedida, kuidas võib ometi poolalasti ümber aaleda, mind süüdistati häbitunde puuduses ja peeti lihtsalt hulluks. Jooks alasti pealkehaga riivas ülimal määral rahva toleaeagset kõbluse- ja sündsusetunnet, nii kui üsja-möödunud Eesti Mängudelgi üks „moraaliapostel“ nägi naisvõimlejate rõivastuses rahva ja koolinoorsoo kõblustaseme allaviimist.

Õnneks on aga osa maainimesi edeneva spordiliikumise kaudu juba ümber orienteerunud. Kõikjal võib leida üksikuid inimesi põllu- ja muu töö juures looduspärasemas kostüümis, paljastatud pealkehaga ja spordipükstes, millest võidavad niihästi töviljakus kui ka isiklik tervis.

Kui nüüd veelgi samm kaugemale astuda ja sportida või töötada täiesti alasti, mis siis katki on? Ärevusse satuvad eeskätt need inimesed, kes on kasvatatud tavallises seltskondlikes vaadetes, mis ei kannata sellist kommete ja „heatooni“ vastu eksimist, ning ei kujutle alasti keha teisiti, kui magamistoa või „chambre séparée“ miljões, suguliste elamuste valdkonnas.

Kahepaikse moraali ga inimesed, kes ühelt poolt nõuavad oma tüdardelt puhtust ja vöörust, teisalt aga rüvetavad naist, kui nad teda näiteks mõtteliselt oma erootilises kujutluses lahti riietavad, ei kannata alastiolekut, kuna see võtab neilt toidu huvitavate sugulis-erootiliste kujutluste jaoks. Nad püüavad siis vabakehakultuurlasi maha teha ja ebamoraalseks tembeldada.

Vabakehakultuuri ei kannata seejärel liig- ja vale häbitundes üleskasvanud inimesed. Ühe ajalehe poolt korraldatud ankeedil arvustab üks proua uut liikumist järgnevalt: „Niisugune bande! Neil pole mingit häbitunnet ja ise nad tulevad veel ütleva, et see mõjuvat kasvatavalt noortele... Aga... Aga



— ega te minu nime lehte ei pane?“ Selles vastuses peegeldub praegusaja väärmoraali ja heatooni kohaselt kasvatatud seltskonna inimese arvamuse. Juba oma nime mitteavaldamise sooviga kriipsutatakse alla seda peitemängu ja maskeerimise tarvet, mis iseloomustab tänapäeva seltskonna elu. Kardetakse otsekohest, alasti tõde. Kui palju selles ausameelsust ja tõelist moraali on — jätan lugejaskonna otsustada.

Mainitud väljendusest võib välja lugeda, et häbitunnet alastioleku vastu peab kasvatama noorsoole. See vaade on tüübiline ja väga levinud meie seltskonna igas kihis.

Hiljutisel külaskäigul haige juure olin tunnistajaks, kuidas ema manitses oma nelja-aastast last, kes lühikesis püksikestes tuppa jooksis: „Kas sul häbi ei ole onu ees, pane midagi selga“. Juba varakult tuubitakse lapsele kunstlikku häbitunnet, õpetatakse teda häbenema oma ihu. Ja veel tänapäevani säilinud laste suguline väärkasvatus rumalate toone-

kurejuttudega, kas see ei ole parimaks tõenduseks, et püütakse kõrvale hoida kõigest, mis meie loomuliku kehaga seotud?

Ühelt poolt nõutakse lapselt emaaustust, teisalt aga varjatakse emakaasamisi saladust, kui midagi patust ja ebaausat. See on kahepaikne moraal! Otse pentsikuna paistab, kui sunnitakse süütuid mudilasi ühissuvelustel ja -mängudel trikoosse rõivastuma, et aga oma sugutunnuseid peita. Väikeselt lapselt, kel häbitunne võõras, seda nõuda — see on sama, kui nõuaksime pimedalt värvide tajumist.

Sellane peitemäng paneb last järele mõtlema ja juurdlema tundmatute asjade üle, äratub uudishimu, mida laps katsub rahuldada, kuid juba hoolitseva ema abita ja teadmiseta. Üks proua rääkis minule, kuidas ta kooli-plikana end peitnud sõbrannaga põõsaste varju, et sealt alasti meeste suplemist pealt vaadata, aetud uudishimust, kuidas alasti mees välja näeb. Või juhtumid, kus koolipoisid käisid sauna akna taga naiste pesemist luuramas, ei ole muud midagi, kui rahuldamatut uudishimu süütu rahuldusviis, mil võivad aga väga soovimatud tulemused olla, arendades lapse fantaasiat liigerootilises suunas ja andes tõuget suguelulisele eksiteele. Hoolitseva ja armastava ema väärmõisted viisakusest, häbist ja kõlblusest andsid lapsekasvatusel otse vastupidiseid tagajärgi.

Kuivõrd lihtsalt ja loomulikult suhtub alastiolekusse laps, kes sellega harjunud, sellest annab ehk väikese kujutluse alljärgnev vaidlus minu kolme tütre vahel:

— Ei tea, miks ei või tänaval alasti käia?

— Sellepärast, et inimesed naeravad.

— Naljakas, nagu neil keha ei olekski!

Õpetagem last häbenema halbu ja kõlvatuid tegusid, mitte aga seda, mis on loomulik, terve ja aus — oma keha!

Kui vabakehakultuuri mõiste ja nõuded mõningaile on vastuvõetavad saadud kasvatus- ja juurdunud eelarvamuste tõttu, siis ei tohi oma vaateid üle kanda süütuile lastele, vaid need peaksid tingimata selle reformliikumise tervislikest ja kasvatuskõlblisist hüvedest kasu saama. Pidades meele Ateena targa Soloni sõnu: „Me laseme oma noorsool alasti harjutada, et ta ei tarvitseks häbeneda oma ihu.“

5. Perekondliku vabakehakultuuri vajadus. — Vale häbitunne — kunstlik produkt.

Kui me aga nõuame oma lastelt avameelsust ja ausust, õpetame neid hindama alasti inimkeha, kui midagi

loomulikku, mille eest ei tarvitse häbi tunda, miks me siis ei saa neile eeskujuks olla, vaid varjame oma alasti keha, kui midagi ebaausat? Kõlblisest seisukohast pean otse vajaliseks, et vanemad koos lastega harrastaksid iga päev kas või pool tundi perekondlikku alastikultuuri. Vabas looduses, metsas, mere ääres oleks see endast-mõistetavalt kõige ideaalsem, kuid ka külmal aastaajal võib seda koduses miljões läbi viia võimeldes ja mängides koos lastega. Tulemustes ükski ei pettu.

Kellel on sarnased perekondlikud vabakehakultuuri harrastused saanud harjumuseks, kes on õppinud sel teel hindama enda ja oma lähemate keha ning selles nägema looduse meistertööd — ei vaata ka võõrale, koguni teisest soost katmata inimesele teisiti, kui ausalt ja ilma häbitundeta. Liialdatud häbitunne alasti keha suhtes ei ole võib-olla midagi muud, kui simuleeritud süütus, nii kui seda tabavalt nimetab Rosegger.

Et liigne häbitunne on kunstlik, kasvatusel omandatud produkt (ma ei räägi siin kohal päriuslikult kooramatud haiglasist, vaid terve vaimu ja hingelaadiga inimesist), seda tõendavad niihästi lapsed, kes on üles kasvanud vabakehakultuuri põhimõtete kohaselt kui ka rida näiteid loodusrahvaste elust, kel puudub meieaja kultuurinimese mõiste kohane häbi ja kõlblustunne.

Nii häbenevad idamaalannad üldiselt oma katmata nägu. Hiinlannad tunnevad seevastu häbi jalgade paljastamisel, perslannad jällegi ei julge näidata oma kõrvu. Paljudel loodus-

rahvail on loomulik häbitunne sügavasti arenenud, kuid mitte oma alasti keha suhtes.

Kujuka pildi selle kohta, et häbitunne alasti keha vastu ei ole agupärane, vaid juurepoogitud omandus, annab järgnev juhtum. Üht lõbureisijate laeva, millel viibis 3 meest ja 3 naist — eurooplased (neist üks abielupaar), ründasid hiina vetes mereröövlid. Riisunud reisijad paljaks ja võtnud neilt viimase kui rõivahilbu, asetasiid piraadid neid üksikule metsikule saarele. Esimesel hetkel ei julgenud nad üksteisele otsa vaadata, nii suur oli häbitunne, pikkamisi aga kadus kohmetus ja paari päeva pärast olid kõik alastieluga harjunud. Niiviisi nad veetsid saarel mõned nädalad metsinimeste süütuses, kuni neid pealesunnitult paradisi-likust seisukorrast päästeti.

6. Ekshibitsionistid ja voyeurid. — Tõeline moraal. — Vabakehakultuuri vastased — kohustus- ja vastutus-tundeta isikud. — Vabakehakultuuri jõuline levik.

Ülaltoodu põhjal ei tohiks küll keegi seejuures kahelda, et alastiolek mängu- ja spordiväljal või ühissuvelustel on loomulik, tarbekohane ja terve. Ebakõlbline võib ta ainult olla, nagu nägime, meie praeguse seltskonna moraalil vaatekohast, mis ei kujutle inimest teisiti, kui rõivastet. Võib julgesti väita: tänapäev teeb rätsep inimest, mitte kasvatus, mitte keha- ega vaimukultuur!

Kui nüüd veel mõni vabakehakultuuri vastaseist tahab näha vabakultuuris perversse tendentsiga liikumist, mille harrastajad on eks-



O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,
PIKK TÄN. 47,
TEL. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

Soovitab täielises valikus
hooajaks

sporditarbeid

Tennisereketeid



Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu
saapaid, kingi, kalosse
ja toakingi

hibitsionistid ja voyeurid (paljastajad ja vaatajad), siis on sel- line väide nagu kabinetiteadlase elu- võõras vaimusünnitus. Mainitud kal- dudusega inimesed otsivad endile rah- luldust kehaosade (peamiselt sugu- osade) paljastamisega või vaatlusega, mis harilikult toimub teatud saladus- katte all, peiduurkast jne. Neile ei ole omane vabakehakultuurlase julge, eneseteadev, otsene esinemisviis, kes ei salli eelkõige peitemängu ja sala- päratsemist. Kuigi mõni haiglase kalduvusega isik astubki vabakeha- kultuurlaste leeri, eesmärgiga sealt leida rahuldust oma haiglasele sek- suaalfantaasiale, siis lahkub selline inimene harilikult sama ruttu kui tuli — kuna vabakehakultuurlaste terve ajaviide, nagu sport ja mängud, ei huvita teda.

Palju enam leiame aga ekshibitsio- nistlikke ja voyeurismi tendentse meie seltskonnas, kus daamide rafi- neeritud ballitualetid, sügava rinna- ja seljaväljalõikega ning rinna- ja puusakontuuride allakriipsutamise- ga meeste erootilisele kujutlusilmale head toitu annavad. Väga huvitav ja veetlev meeltemäng, kuid kaugel tõelisest moraalist!

Annaksin lõpuks meie „moraalitse- jaile“, kes ei salli vabakehakultuuri, nõu rahva ja noorsoo kõlblustaseme tõstmiseks keelata ka raidkujusid ja maale, mis kujutavad alasti inimkeha või vähemasti lasta neid varustada viigilehtedega!...

Absoluutset moraalimõõdupuud,

mis oleks maksev kõikide aegade kohta, kõikide rahvaste jaoks, ei ole. Kuid peab olema kõlbline tugi- punkt. Seda leiame inimese elementaarses kohustus- ja vastutustundes. Kõik, mis selle tundega seoses, on kõlbline, kõik mis tema- le vastu räägib, on eba- kõlbline. Järelkult on just in- mene, kes hommikust õhtuni, päevast päeva, aastaid veedab oma aja ainult rõivastes — ebakõlbline, kuna ta pa- tustab oma keha vastu, sellele mitte võimaldades neid tingimusi, mis ta vajab loodusseaduse kohaselt. Need on, nagu nägime, valgus, õhk, vesi, kehaliigutused. Kohusetunde puudu- ses oma keha vastu jääb inimene hai- gekse ja nõrgaks ning koormaks ühis- konnale.

Nüüd leidub meil veel inimesi, kes julgevad tembeldata uut reform- liikumist, mis tahab kasvatada inime- sis just seda kohustus- ja vastutus- tunnet oma enda ja teiste keha vastu — ebakõlbliseks ning nõuavad selle likvideerimist! Suurima protsendi ebamoraalse mõtte- ja eluviisiga in- mesi leiame küll vabakehakultuuri vastaste seast. Häbi peaks olema neil vagatsejail ja moraalijutlusta- jail, kes endi kehalise ja kõlblise ala- vääruse mõõdupuuga julgevad mõõ- ta inimesi, kes tahavad ühiskonda vabastada mädaste vaadete ja eel- arvamide ahelast ning taotlevad ter- vemat, ausamat ja ilusamat elu.

Kui arvatakse, et vabakehakultuur-

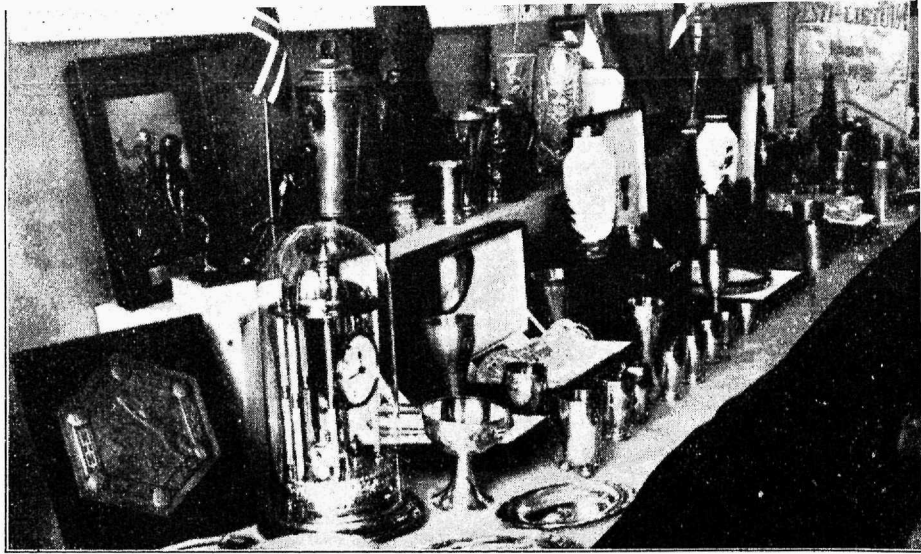
lasi on meil vähe ja Eesti vabakeha- kultuuri liikmeskonda moodustab ehk käputäis inimesi, siis on see eksitus. Organiseerimatute vaba- kehakultuurlaste arv, kes ammutavad endile elujõu- du ja noorusvärskest loo- duse rümpes, alasti mängi- des ja sportides, ulatub meil tuhandesse, kuid, kes arvestades seltskonna vaateid, oma seltskondlikku positsiooni ning nüü- disaja majanduslikust surutisest tingitult teenistuslikku olukorda, ei jul- ge veel avalikkuse ette astuda. Kuid aastakümne pärast on meil elukord kindlasti teine, sest elu suundub meil järjekindlalt lihtsuse ja loomulikkuse poole.

Millist hinnangut leiab vabakeha- kultuuri liikumine välismaal, seda tunnistab see arvukas teadlaste ja arstide pere, mis koondunud prant- suse suurima vabakehakultuuri orga- nisatsiooni „Vivre“ ümber. Selle aukomitee üksi koosneb 75 liikmest. Neist on: ülikooli professoreid-arsti- teadlasi — 10, tuntud arste ja ravi- late juhatajaid — 32, kirjanikke ja kunstnikke — 11, ajakirjanikke — 9, siis on veel esindatud vaimulikud, poliitikud, kõrgemad kaitsevälised, advokaadid j.t. Need arvud räägi- vad küllalt selget keelt: vabakeha- kultuur ei ole mitte mingi massi- pühhoos, vaid jõuline liikumine, mil- le terved tendentsid vallutavad pik- kamisi, kuid järjekindlasti ikka laie- maid ringkondi.

Eljen!

Eläköön!

Elagu!



Eesti Jalgpalli Liidu mälestuseseme- ja auhindade-kogu, mis Eesti Mängude ajal oli välja pandud kehakultuuri näitusel.

Ei olnud veel ununenud Eesti Mängude rekordiline menu, kui Jalgpalliliit tõi Eesti jalgpalli 25-aastase juubeli tähiseks välja uue laadasaia: Tu-Tu. On veel selgumata, kes selle suursündmuse puhul löid Eesti ja maailma rekorde, kes olid nina- ja päramootoriteks selle omastkohast hulljulge ettevõtte läbiviimisel, selge on vaid, et Tu-Tu andis meie jalgpalliliikumisele umbes samamasstaabilise touke, kui Eesti Mängud meie üldspordile.

Eesti rahvusmeeskond Tu-Tu'l jahmatas kõiki ja vist ise ennastki. Ei ole midagi häbeneda, kui öelda, et viimastel aastatel valgesärkide kuulsus oli päris plass ja varemate aegade patenteeritud Balti meistri oreool meie rahvusmeeskonna kohal üha tumenes, ähvardades hoopistükis kustuda.

Tänavune Tu-Tu lõi selle uuesti särama. Tundub, et isegi heledamalt kui kunagi varemalt. Kaks hiilgematschi Soome ja Ungari vastu seadsid jalule valgesärkide reputatsiooni, mis juba mõnda aega oli kahtlane ja pead-vangutamata-paneval.

Jalgpalliliit Tu-Tu'd korraldades mängis päris pimesi va banque. A. Anderkopp, kes haiguse tõttu jäi Eesti Mängude läbiviimisest eemale, näitas Tu-Tu'l, et ta pole halvem organisaator, kui Eesti Mängude suured tuusad, ning käib nüüd omakorda ringi „võiduga taskus“, mille pealkirjaks on: Eesti jalgpalli taassünd.

Üksainus vihmane päev võnuks kõigilt vastutavalt Tu-Tu korraldajailt elamise isu tükiks ajaks ära. Kuid näib, et turniiri ilusad ilmad pandi maksuma otsema teed dekreediga, ja muheledes tõmmab nüüd liidu kassapidaja turniiri kulude-tuludega tasakaalustatud bilansile alla jämedat joont.

Sellest on järeldada, et Eesti võit ei läinud maksuma liidule pennigi, kuigi asi oli seda väärt, et kullalalusele ümberhinnatuna kaaluda nii mõnigi tuhat krooni.

Tu-Tu hea mustkunstnikuna või hea arstina tegi seda kiirelt ja tasuta, mida teinuks raske raha eest

välismaised treenerid ja muud sihukesed asjamehed päris aeglaselt ja küsitava edukusega.

Tu-Tu kolmas matsch oli ilmsemaks tõenduseks, et Eestis võidakse mängida päris head, tehniliselt ja taktiliselt laitmatut jalgpalli ja võhikud otse imestavad, miks alles hiljuti (Leedu jne. vastu) esineti päris räbalalt.

Kui pookida fatalistlikku seeriaseadust jalgpalli-asjandusega, siis on selge, et ring on läbi. Hiilgeaegadest, tipulolemisest, on meie jalgpall kellaosuti suunas laskunud üha allapoole, lubanud kõige häbitavamaid kaotusi, aga nüüd on tõusul. Kui huumori mõttes võmrelda meie praegust pallinivood ajanäitaja numbri-lauaga, siis võiks öelda: me jalgpall on praegu kell üheksa. Tähendab poolel tõusuteel.

On siiski selliseid pimedaid ja uskmataid-Toomaid, nagu käesolevate ridade kirjutaja, kes saatusse ei usu põrmugi ja igasugust tõusu ning mõõna panevad vastavalt tehtud või tegemata jäänud töö arvele. Olles pidevalt kontaktis meie jalgpallieluga, võib vankumatault kinnitada, et liidukassi meeskonnad teevad tänavu tööd innukamalt kui kunagi varemalt.

Tu-Tu suursaavutused ei tulnud asjatundjale kuigi ootamatult. Juba mõnda aega varem tulid nähtavale sümptoomid, et ajad on paranemas. Eeskätt on märkida Estonia hiilgevaid esinemisi, mis saavutatud püsiva treeningu kaudu vana palliveteraani B. Reinu juhtimisel. Ja kuna Estonia andis rahvusmeeskonda kõige enam noori ning särtsukaid mehi, kellele päris harmooniliselt sobisid Spordi vanad ning kogemustega lahingtuusad, siis tõeliselt juba ette ei olnud kahelda fiaskos, kuigi pallijumal on vahest otsekuu naine, kelle tujukusse ei tea kunagi uskuda. Tundub, et pallijumalat polegi, et ongi jumalanna.

Päris jääkoormaga otsasõitmine päikesepaistel mõnulevale optimistile on siiski järgmine: Eesti ei väärinud Tu-Tu'l teist kohta. Suhtudes päris asjalikult ja kainelt turniiri matschidesse, võib öelda, et saavutatud kahele viigile vaatamata niihästi Soome kui Ungari olid Eestist paremad.

Mänguparemuse järjekorras tuleb esikohale ikkagi seada Ungarit, siis Soomet ning lõpuks Eestit. Üldine arvustus Tu-Tu matschide kohta kinnitas, et ungarlased mängivad küll finessirikkalt, kuid sisutult. Aga taevane aeg — palju meie oleme end elatanud „moraalsetest võitudest“, palju on siis meie meeskondade mängus olnud seda sisu?

Ungaril oli turniiril kaks musta päeva, meil kaks heledat. Oma paremust Ungari üle hakkame otsustama alles siis, kui oleme pidanud selle maaga kümme matschi, vaheldamisi siin ja Budapestis. Võib vedada kihla, et kümne maavõistluse järele bilanss meile osutub passiivseks.

Kaugelt vähema aukartusega vaatame üle lahe põhjapoole. Aastaid oleme soomlastega jalgpallis rühkinud edasi rind-rinna kõrval ja nüüd ometi kipuvad nad meist minema ette. Eesti viimane viik Tu-Tu'l oli suure õnne tulemus. Soomlased mängivad meist külmemat ja ratsionaalsemat jalgpalli. Viimane kui üks neist on küpse tehnikaga atleet, kel pole puudust jõust ning kiirusest.

Meie päkapikumeeste kohta seda siiski ei saa öelda, et nad oleksid atleedid. Võib kinnitada päris julgelt, et Eesti rahvusmeeskond on kümme sentimeetrit lühem ja sada kilo kergem Soome rahvusmeeskonnast. Vahe on päris kohutav.

Aga eestlane on selle eest nutikam ja elavam. Eestlane läheb enne põlema, kui soomlane. Ning too põlemaminek otsustab nii mõnegi maavõistluse saatuse, nagu meil on kurvad kogemused kohtamistest Lätiga. Lugu seisab selles, et kuigi me täie õigusega ehk eestlase ehtsa jonniga kinnitame, et oleme jalgpallis lätlastest paremad, siiski me lõunanaabrid lähevad enne põlema, kui meie mehed soojakski saavad. Ja võidavad!

Nii et jalgpalli ajalugu sageli ei tee niivõrd selle mängu hea tundmine, kui temperament. Eks ole selle väite parimaks tõenduseks Soome rahvusmeeskonna, Turaani turniiri võitja, hiljutine võistlusretk Riiga ja Kaunasesse.

Sportlased!

Värskeimaid teateid sportlike sündmuste kohta saate:

„PÄEVALEHEST“

„PÄEVALEHT“ on erakondadest rippumatu, suurim kodumaa leht.

„LASTE RÕÕM“

LOETAVAIM LASTEAJAKIRI.

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

Tallinn, Pikk tän. 2, oma majas.

Ja kui me nüüd tunneme rõõmu, et Ungari ees Tu-Tu'l tulime teiseks, siis lätlastel ja leedulastel on omakorda põhjust hõiskamiseks viigiga ning võiduga Turaani meistri üle.

Kuivõrd aga illusoorne ja petlik on selline rõõm, ei vaja pikemat selgitust. Jalgpall kristalliseeritud spordina on iseasi ning entusiasm koos temperamendiga hoopis teisest vallast produkt.

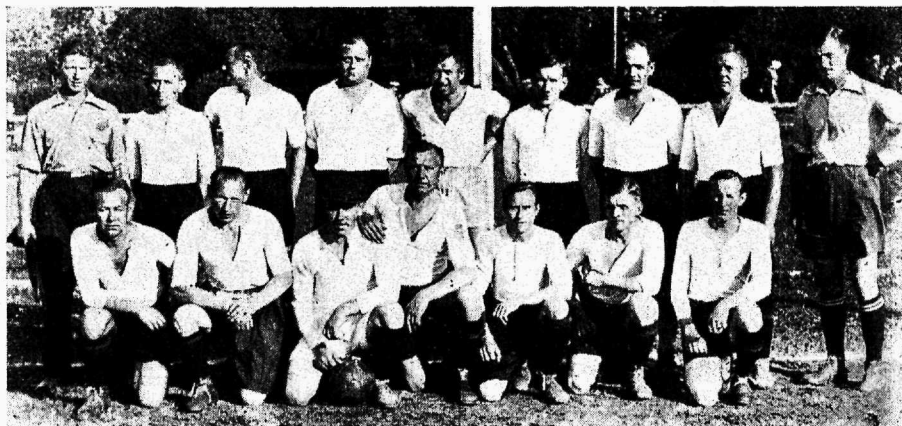
Rõõmustamiseks on aga teine põhjus: et Eesti jalgpall on end jälle leidnud. Ta oli turniiril vääriline vastane nii Soomele kui Ungarile. Tu-Tu ladvad ei jäänud ainuüksi Tallinna staadionile, ei — need kasvavad edasi ja tungivad igasse maakolkasse, kandes endaga kaasas armastatud rahvasporti: jalgpalli.

Pole erilist kahju meie jalgpallispordi edukusele, kui tõmmame risti peale Sveiks'ile.

Seda tugevamini aga hüüame hõimurahvaste: Eljen! Eläköön! Elagu!

Ernst Joll.

*
VETERAANIDE MEESKOND, kes esines Eesti jalgpalli 25. a. juubeli puhul. Esireas vasakult: A. Silber, Luik, Epoldt, O. Silber, Reinans II, Janson, Melsas. Tagareas vasakult: liini-kohtunik, J. Reinans, Sälgi, Saulep, J. Villemson, Jõepere, Tschutschelov, Hargel ja koht. Sepik.
*



KERGEJÕUSTIKU-SUURSÜNDMUSI

RIIAS TÄIELINE PÄEV

HOOAJA teine maavõistlus Riias, seekord Eesti-Poola-Läti kolmikvõistlusena, ähvardas üldvõidu andmisega Eestile. Vähemalt võistluste esimene päev, mille lõpul Eesti vedas Poola ees rohkem kui kümne punktiga, oli helde seda lubama. Aluse sellele panid need Eesti internatsionaalid, kellelt kõige vähem oodati üllatusi. Kolmikmaavõistluste ajaloos esmakordselt võitis Eesti 100 m jooksu, pealegi kaksikvõiduga, kuigi selle viimase kindlaksteagemiseks oli vaja fotokamerat. Eesti-Läti maavõistluse nõrgim sprinter R. Tomson ületas enda ja oma kaaslased 100 m võitmisega. Revansch J. Kivitise, selle Läti elavhõbedalise raudvara, üle oli täieline: lätlane kaotas R. Tomsonile ka 200 m-is. Teine suurüllatus, mida A. Klumberg küll juba Tallinnas ennustas, teostus 4×100 m teatejooksus. Eesti võitis selle puhtalt Poola ja Läti ees. Kolmandaks üllatuseks esimesel päeval oli J. Tomsoni võit ja 15,7 tõkkejooksus. Hiobi-sõnumiteks osutusid aga G. Sule kaotus O. Jurgisele odas ja A. Viidingu allavandumine

Z. Heljaszile kuulis. Mõlemad kapitulcerumised toimusid tagajärgede-lõtvadena, mis jättis pettumuse.

Esimene võistluspäev oli Eestile siiski ainult pool võidupäikest. Teisel päeval rühkis Poola järele ja võitis kogusummas 4,5 punktiga. On üleliigne siinkohal veel korrata neid oleks'eid, mille täitumisel oleks teostunud Eesti esimene võit kolmikmaavõistluste rindel. Rahuldume teadmisega, et nüüd oleme selgemini, kui isegi 1930. a. punktide viigistumise puhul, teel Poola võitmisele. See võib toimuda juba järgmisel aastal Tallinnas, misjuures selle „peasüüdlaseks“ on Eesti kergejõustiku taseme tõus ja ... Poola osaline paigaltamummine. Meie edusammud viimasel paaril aastal on olnud pikemad kui Poolal.

Poola-Eesti-Läti seekordsel, viiendal, kolmikmaavõistlusel jagunesid punktid vastavalt eeltoodud rahvuste järjestusele 134:129,5:72,5. Vahekorrrast nähtuna oli meie lähem rivaal Läti täieliseks peksupoisiks. Tema osa Riias oli niivõrd tähtsusetu, et ta ei mõjutanud kahe ülejäänud rahvuse rivaliteeti. Ainult 72,5 punkti — see on madaluse rekordiks kolmikmaavõistluste vahekordades. Veel ilmsemalt avaldub Läti madal tase peetud kolmikmaavõistluse lahutamisel kolmeks iseseisvaks kaksikmaavõistluseks. Selle järgi võidab Eesti Läti 100:60! ja Poolale kaotab Läti ainult ühe punkti võrra parema suhtega — 60,5:99,5. Toodud kaks suhet tõestavad veel kord, et Läti ei suutnud mõjutada Eesti-Poola konkurentsi. Eestli suhe Poolaga on 77,5:82,5, seega vahe 5 punkti, mis peagu täpselt sama nagu kolmikvõistluse punktide järgi 134:129,5, s. t. 4½-punktiline vahe.

Alljärgnevalt toome kõigi seni peetud kolmikmaavõistluste punktide vahekorrad:

	Poola	Eesti	Läti
1927. a. Varssavis	142	95	96
1929. a. Riias	112,5	109	114,5
1930. a. Tallinnas	119	119	98
1931. a. Vilnos	126	97	112
1934. a. Riias	134	129,5	72,5

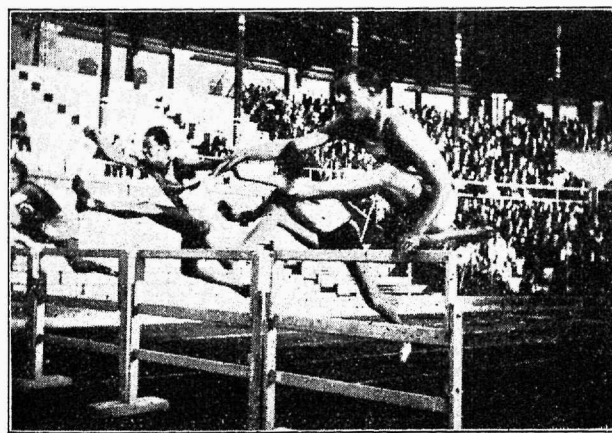
Kokku 633,5 549,5 493

Seega juhib Poola ülekaalukalt. Eesti, kes on jäänud kolm korda kolmandaks, on punktidega Lätist siiski ees. See viimane asjaolu näitab Eesti tasapinna suuremat kindlust.

Lahutades kõik kolmikvõistlused kaksikmaavõistlusteks saame järgmise pildi:

KOLM TEIVASHÜPPAJAT: Kluck (Poola), E. Ärman (Eesti) ja Sznajder (Poola) kolmikvõistlusel Riias. (A. Viidingu foto).





ELIIDIMÄNGUDELT STOKHOLMIS. Vasakul: poolakad, eestlased ja lätlane lennuteel Stokholmi, seisavad G. Sule, J. Dimza, J. Kusocinski, A. Viiding, Kusmicki ja Luckhaus. Paremalt: tõkkejooks Stokholmi eliitimängudel, esiplaanil ameerikl. Beard (aeg 14,5).

	Eesti-Poola	Eesti-Läti	Poola-Läti
1927. a.	64 : 93	76 : 80	97 : 62
1929. a.	79 : 81	79 : 81	80 : 80
1930. a.	77,5 : 82,5	88,5 : 71,5	85 : 75
1931. a.	69 : 90	78 : 82	84 : 75
1932. a.	77,5 : 82,5	100 : 60	99,5 : 60,5
	367 : 429	421,5 : 374,5	445,5 : 352,5

Sellestki kokkuvõttest järgneb, et Eesti on olnud Lätist parem vastane Poolale. Seega on lõplikult tõestatud järgmine paremusjärjekord siiani kõigi aegade kohta: 1. Poola, 2. Eesti, 3. Läti.

Poola saavutas Riias 16-nest alast üheksal, Eesti kuuel ja Läti ühel alal esikohad. Poola ja Eesti esikohtade sisse on summeeritult arvestatud kõrgus- ja teivashüppes tegelikult poolitatud esikohad. Kaksikvõite oli Poolal kolm ja Eestil üks. Parimaks tagajärjeks oli kahtlemata J. Kusocinski 5000 m aeg 14.40,6, mis püstitamise momendil oli ühtlasi maailma parim sel hooajal. Vahepeal on aga soomlased Kuso margi ületanud. Edasi võib väga heade tagajärgedena nimetada: 800 m-is Kucharski 1.55,2, 1500 m-is J. Kusocinski 4.01,2 ja mitte palju halvematena E. Ärmani ja Klucki teivashüpet 3.80 ning O. Jurgise oda 65.90.

Maavõistluse tehnilised tulemused:

100 m: 1. R. Tomson, Eesti, 11,3; 2. V. Rattus, Eesti, 11,3; 3. J. Kivitis, Läti; 4. V. Trojanovski, Poola; 5. Schimanski, Poola; 6. Krisbergs, Läti.

200 m: 1. Biniakovski, Poola, 22,8; 2. R. Tomson, Eesti, 23,0; 3. J. Kivitis, Läti, 23,4; 4. Feldhuhns, Läti; 5. Schimanski, Poola; 6. N. Küttis, Eesti.

400 m: 1. Biniakovski, Poola, 50,8; 2. V. Rattus, Eesti, 51,2; 3. Kuschkis, Läti, 51,6; 4. Lesicki, Poola; 5. V. Nesterov, Eesti; 6. Eriksons, Läti.

800 m: 1. Kucharki, Poola, 1.55,2; 2. K. Fatal, Eesti, 1.58,2; 3. Lesicki, Poola, 1.58,7; 4. A. Jürlau, Eesti; 5. Krastinsch, Läti; 6. Persteins, Läti.

1500 m: 1. J. Kusocinski, Poola, 4.01,2; 2. Kucharski, Poola, 4.01,8; 3. K. Fatal, Eesti, 4.04,4; 4. E. Prööm, Eesti, 4.04,8; 5. Vitols, Läti; 6. Persteins, Läti.

5000 m: 1. J. Kusocinski, Poola, 14.40,6; 2. Fjalcka, Poola, 15.27,8; 3. E. Prööm, Eesti, 15.33,1; 4. F. Beldsinski, Eesti, 16.00,2; 5. Osolinsch, Läti, 16.11,2; 6. A. Motmillers, Läti, 16.59,8.

10.000 m: 1. Fjalcka, Poola, 33.14,3; 2. Noj, Poola, 33.15,5; 3. Osolinsch, Läti, 34.02,0; 4. V. Treinberg, Eesti, 34.34,2; 5. A. Motmillers, Läti, 35.06,7; 6. J. Anier, Eesti, 38.47,8.

4x100 m: 1. Eesti (V. Rattus, J. Tomson, E. Rähn ja R. Tomson) 44,0; 2. Poola 44,4; 3. Läti 44,5.

4x400 m: 1. Poola 3.26,3; 2. Eesti (V. Rattus, A. Jürlau, O. Pärn ja G. Beckman) 3.30,0; 3. Läti 3.30,6.

110 m tõkkeid: 1. J. Tomson, Eesti, 15,7; 2. Vieczorek, Poola, 16,0; 3. G. Beckman, Eesti, 16,5; 4. Sznajder, Poola; 5. Martinfelds, Läti; 6. Krastinsch, Läti.

Kõrgus: 1.—2. G. Schmidt, Eesti, ja Plawczyk, Poola, 1.80; 3.—4. G. Kalm, Eesti, ja Luckhaus, Poola, 1.75; 5. Slava, Läti, 1.70; 6. Borskis, Läti, 1.65.

Kaugus: 1. N. Küttis, Eesti, 6.97; 2. Rudzitis, Läti, 6.88,5; 3. Hofman, Poola, 6.80; 4. E. Rähn, Eesti, 6.70; 5. Luckhaus, Poola, 6.50; 6. Grebde, Läti, 6.49.

Teivas: 1.—2. E. Ärman, Eesti, ja Kluck, Poola, 3.80; 3.—4. J. Liepinsch, Läti, ja Sznajder, Poola, 3.70; 5. Kalninsch, Läti, 3.60; 6. J. Erna, Eesti, 3.50.

Kuul: 1. Heljasz Poola, 15.03; 2. A. Viiding, Eesti, 14.78; 3. J. Suuk, Eesti, 14.69; 4. J. Dimza, Läti, 14.40; 5. Siedlecki, Poola, 13.60; 6. Svirgdsinsch, Läti, 12.80.

Ketas: 1. A. Viiding, Eesti, 44.14; 2. J. Dimza, Läti, 43.06; 3. Heljasz, Poola, 42.43; 4. N. Feldman, Eesti, 42.32,5; 5. Siedlecki, Poola, 42.11; 6. Vilks, Läti, 37.06.

Oda: 1. O. Jurgis, Läti, 65.90; 2. G. Sule, Eesti, 63.63; 3. J. Meimer, Eesti, 59.94; 4. Lokaiski, Poola, 59.73; 5. Turczyk, Poola, 54.84; 6. Breisch, Läti, 51.70.

TÄNAVUSED kergejõustiku-esivõistlused peeti Pärnus. Korraldus polnud halvem kui l. a. Tallinnas, kuid ka mitte parem. Viimane asjaolu on just häirivaks. Rõhutasime juba l. a. E. Spordilehes, et esivõistlused olgu suurejoonelisemad. Nad peavad olema kergejõustiklaste suurparaadiks, miniatüüris olümpiamängudeks, millest osa võtaks võimalikult rohkem kergesportlasi üle maa. See mõjuks spordipropagandana ja tõmbaks veel rohkem noori juure. Edasi selgitasime maakondade esivõistluste korraldamist enne Eesti esivõistlusi ühisel tähtpäeval, et maakondadel oleks võimalik aegsalt teha meeste valik Eesti esivõistlustele saatmiseks.

Viimase asjaolu tarvidusele reageeriski liit, kes talvel teatas määruste muutmisest sellekohaseks, et



Jänki JACK TORRANCE (maailmarekord 17.40!) ja G. SULE Stokholmi staadionil eliidimängude ajal. (A. Viidingu foto).

maakondi kohustatakse oma esivõistlused pidama tunduvalt enne Eesti esivõistlusi. Ühisel ajal ja ühesuguse kava järgi peetavate esivõistluste najal lubas liit teha kokkuvõtted Tallinnas ja maakonna parematele sportlastele andma majanduslikke soodustusi Eesti esivõistlustele sõitmiseks. See õilis kavatsus jäi kavatsuseks. Mõnel maakonnal on veel praegugi esivõistlused pidamata, kuigi liit oleks pidanud kontrollima võistluste õigeaegset korraldust. Ka pole midagi kuulda lubatud soodustustest, vähemalt neile maakondadele, kes korrektilt käisid määruste järgi.

Sarnane on meie sportlik juhtkond. Tal ei jatku küllaldaselt n. ö. vaimu ja ka initsiatiivi praeguse sportliku hiilge-konjunkturi kasutamiseks, et kergejõustikku arendada veelgi suuremaks. Näib tõenäolisena, et kergejõustiku-hiilgeajad on vaid ekstraklassi kuuluvatest sportlastest sõltuvad, kes kerkivad juhuslikult. Nende kadumisega radadelt enne uute pealevõrsumist on seotud ka meie kergejõustiku mõõnad. Millal vabanevad meie spordijuhid kroonulikkusest ja võtavad endale vabatahtlikult võetud ülesannet südamele lähedalolevana? Praegune uus võimsam põlv spordis vajab paremaid juhte.

Pärnus peetud esivõistlused tammusid tuima, ette-tallatud rada. Arusaadav, et sarnases õhkkonnas polnud ruumi vaimustuseks ja inspiratsiooniks uute võimsate saavutuste kerkimiseks. Kuigi 14-nel alal olid meistrite saavutused paremad läinud aasta esivõistluste vastavatest ja muuscas põrmustati ka kaks rekordi — 200 m R. Tomson 22,7 ja raskusheide K. Annamaa 17.35, olid need täiel määral üksnes sportlaste teene, ilma et vastav pind seks oleks olnud kuigi hästi ette valmistatud.

Esivõistluste tehnilised tagajärjed:

100 m: 1. ja Eesti meister R. Tomson, Kalev, 11,4. 2. J. Tomson, Kalev, 11,7. 3. V. Nesterov, ASK, 11,8. 4. A. Hirsch, Kalev. 5. Hub. Anton, Kalev. 6. Harri Anton, Kalev.

200 m: 1. ja Eesti meister R. Tomson, Kalev, 22,7 (uus rekord). 2. J. Tomson, Kalev, 23,1. 3. V. Nesterov, ASK, 23,4. 4. Hub. Anton, Kalev. 5. A. Hirsch, Kalev. 6. O. Grepp, Kalev.

400 m: 1. ja Eesti meister V. Nesterov, ASK, 52,4. 2. G. Beckman, Pärnu SS, 53,0. 3. O. Grepp, Kalev, 53,6. 4. A. Rullinkov, Kalev. 5. J. Ignatjev, Kalev. 6. A. Ernesaks, Kalev.

800 m: 1. ja Eesti meister A. Jür lau, Kalev, 1,59,1. 2. K. Fatal, Kalev, 1,59,7. 3. E. Prööm, Tall. PS, 2,01,5. 4. V. Püss, Tall. PS, 2,04,0. 5. H. Laas, Vaprus. 6. J. Anon, Tartu Kalev.

1500 m: 1. ja Eesti meister A. Jür lau, Kalev, 4,06,4. 2. K. Fatal, Kalev, 4,08,6. 3. E. Rätsep, Kalev, 4,16,8. 4. V. Treinberg, 1. rüg., 4,18,6. 5. H. Laas, Vaprus, 4,22,3. 6. A. Öunapuu, ASK, 4,25,0.

5000 m: 1. ja Eesti meister E. Prööm, Tall. PS, 15,25,4. 2. F. Beldsinski, Kalev, 15,33,7. 3. A. Peterman, Vaprus, 15,52,8. 4. A. Klein, Vaprus, 16,19,4. 5. V. Ahven, Tartu Kalev, 17,05,4. 6. A. Jasõkov, Kalev.

10.000 m: 1. ja Eesti meister A. Peterman, Vaprus, 33,25,8. 2. F. Beldsinski, Kalev, 34,01,2. 3. V. Treinberg, 1. rüg., 34,05,4. 4. J. Anier, Tartu Kalev. 5. E. Martin, Kalev, 6. K. Kiili, Kalev.

4 × 100 m: 1. ja Eesti meister Kalev, 44,5. 2. Kalev 2. 45,3. 3. Kalev 3. 46,1. 4. ASK. 5. Tall. PS. 6. Kalev 4.

4 × 400 m: 1. ja Eesti meister Kalev 3,33,8. 2. Tall. PS. 3,37,8. 3. Kalev 2. 4. Kalev 3. 5. Pärnu SS.

110 m tõkkeid: 1. ja Eesti meister J. Tomson 15,9. 2. G. Beckman, Pärnu SS, 16,5. 3. E. Rähn, Kalev, 16,6. 4. A. Hirsch, Kalev. 5. A. Paluvere, Kalev. 6. E. Villo, Tall. PS.

400 m tõkkejooks: 1. ja Eesti meister A. Ernesaks, Kalev, 60,1. 2. G. Beckman, Pärnu SS, 61,5 (eeljooksus 59,5). 3. J. Villo, Tall. PS, 62,1. 4. H. Goldberg, Vaprus, 63,8. 5. A. Pupart, Tall. PS. 6. H. Troost, Kalev.

Kõrgus: 1. ja Eesti meister G. Schmidt, ESS 1,80. 2. E. Järvson, Tartu Kalev, 1,70. 3. G. Kalm, Kalev, 1,70. 4. G. Sule, ASK, 1,70. 5. J. Meimer, Pärnu SK, 1,70. 6. J. Hansschmidt, Pärnu SK, 1,65.

Kaugus: 1. ja Eesti meister R. Tomson, Kalev, 6,93. 2. E. Rähn, Kalev, 6,74. 3. E. Tamm, Kalev, 6,65. 4. M. Haitov, Vaprus, 6,49. 5. Hub. Anton, Kalev, 6,37. 6. K. Pill, ASK, 6,33.

Kolmik: 1. ja Eesti meister E. Armi, Tartu ÜENÜ, 13,53. 2. E. Järvson, Tartu Kalev, 13,26. 3. H. Kobbin, Ambla SR, 13,07. 4. G. Kalm, Kalev, 12,95. 5. N. Kalm, Kalev, 12,94. 6. Harri Anton, Kalev, 12,73.

Teivas: 1. ja Eesti meister J. Erna, Kalev, 3,70. 2. E. Arman, ASK, 3,60. 3. K. Kask, Kärü ÜENÜ, 3,40. 4. A. Niggol, Tartu Kalev, 3,30. 5. H. Koik, Sakala NS, 3,30. 6. G. Sule, ASK, 3,30.

Kuul: 1. ja Eesti meister A. Viiding, Tall. PS, 14,87. 2. J. Suuk, Tall. PS, 14,06. 3. A. Michelson, Tartu Kalev, 13,56. 4. N. Feldman, ASK, 13,30. 5. O. Erikson, ASK, 13,29. 6. P. Määrits, Valga ÜENÜ, 13,00.

Ketas: 1. ja Eesti meister A. Viiding, Tall. PS, 44,86. 2. O. Erikson, ASK, 44,77. 3. N. Feldman, ASK, 41,94. 4. A. Niggol, Tartu Kalev, 40,32,5. 5. Sule, ASK, 40,12. 6. P. Määrits, Valga ÜENÜ, 39,30.

Oda: 1. ja Eesti meister G. Sule, ASK. 2. J. Meimer, Pärnu SK, 58,00. 3. V. Uibo, Valga ÜENÜ, 55,00. 4. A. Niggol, Tartu Kalev, 53,60. 5. H. Puistamaa, Vaprus, 52,40. 6. P. Määrits, Valga ÜENÜ, 50,59.

Vasar: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 45,51. 2. J. Suuk, Tall. PS, 33,25. 3. O. Erikson, ASK, 29,85. 4. J. Neuman, Tall. PS, 29,58. 5. A. Tuju, Kalev, 29,49. 6. A. Teearu, Tall. PS, 29,45.

Raskus: 1. ja Eesti meister K. Annamaa, Tall. PS, 17,35 (uus rekord). 2. J. Neuman, Tall. PS, 15,51. 3. Põntson, Tervis, 15,45. 4. J. Suuk, Tall. PS, 15,32. 5. A. Teearu, Tall. PS, 14,81,5. 6. F. Ütt, ASK, 14,37.

EESTI ESIMENE MAAVÕISTLUS VEES

MEIE NAISUJUJAD VAJAVAD VEEL TÜSEDAT KOOLI

Eesti-Soome 1. ujumismaavõistluse tagajärg — 25:45 — on peagu täpne mõlema rahvuse ujumisspordi võimiste hindaja. Oli ju Soome Tallinna saatnud kõik oma parimad, peale Topi Reingoldti. Viimase kaasa- võistlemine poleks aga jõhvi-võrragi suurendanud maa- võistluse jõudude vahet, sest Soome kaksikvõit 200 m rinnuli-ujumises oli T. Reingoldtitagi selge. Esialgse kokkuleppe kohaselt pidi küll Soome esinema peamiselt oma maa- s. t. provintsi pärit olevate uju- jate garnituuriga, mil puhul maavõistlus oleks kahtle- mata arenenud tasavägisemalt ja... heal õnnel vast jätnud Eestile koguni võidu-schansse Soome üle. Kuid viimasel hetkel tekkis sealpool lahte nähtavasti suur aukartus Eesti ujumistaseme vastu, mis põhjustas maavõistluse-võidu kindlustamiseks vette paiskama kõik oma parimad.

Pirita-maavõistlust analüüsid olid Eesti mees- ujujad võrdlemisi tasavägised hõimurahvuse vastavate- ga. Vabalt-ujumises puudus vähe punktide poolitumi- sest. Kuid E. Mõtlik oli kerges alavormis. Vasta- sel korral, s. t. parema vormi puhul, oleks olnud tõenäo- line E. Mõtliku võit koos E. Rosenbergiga teise soom- lase V. Nurmi üle 100 m-is. Ka E. Rosenberg oli kevadisest vormist veidi nõrgem. Ta liigutused 400 m crawlis olid sulavad, kerged, kuid nendesse oli „paigu- tatud“ vähe energiat, mis tarviline suurema kiiruse saa- vutamiseks. Tekkis mulje, et E. Rosenberg ei valanud välja kogu oma sisu. See kümmekond sekundit, mille võrra paremana 400 m võitis V. Nurmi, peaks E. Rosenbergit olema redutseeritav.

Oma maksimumvormile lähedasem oli E. Volke selili-ujumises. Ametliku rekordi 100 m-is, mis 1.24,8- ga E. Pokatsi nimel, ületas ta tervelt ühe sekundiga, kuid käesoleva hooaja isiklikust tippmargist, 1.23,6, jäi tal puudu 0,2 sek. Saavutatud ajast jätkus aga küllal- daselt teise koha kindlustamiseks K. Dsinnejsi jä- rel, missugune soomlane oli maavõistluse parim ujuja. Rinnuli-ujumises on aga eestlastel vaja veel tusedat kooli. Soomlaste kõrval tundusid A. Trahov ja A. Gröön vaiksete veesliuglejatena, näitamata soomlastele omast n. ö. spurditamist igal tõmbel. Sellega ongi se- letatav liig suur mahajäämine soomlastest, üle 10 se- kundi 200 m sees. Üldiselt olid soomlased kõigis uju- misviisides paremad pörete sooritamisel, millel mõis-

tetavalt on suur tähtsus distantisi kiiremaks läbimi- seks. Meeste-ujumises oli Soome paremus 24:16.

Maavõistluse suure kaotuse põhjustasid naised ja hüppajad. Nende aladel saavutas Soome üksnes kak- sikvõidud, mis rebestaski maavõistluse vahekorra suu- reks, s. o. kahekümnepunktiliseks võidudeks. Kün- dimiseks Soome tasemele vajavad meie naised veel rea aastaid tusedat tööd. Näiteks 200 m-is rinnuli püstitas Linda Marten uue Eesti rekordi — 3.38,0, kuid jäi selle tagajärgel siiski alles kolmandaks, kuna võitja, Toni Lehtise, aeg oli 3.20,9, mis omakorda üle 4 sek. halvem Soome rekordist. Veel ülivõimsamad olid soom- lannad lühemas distantis, 100 m-is vabalt, milles võit- sid üle 15-sekundilise eduga!

Vettehüpetes puudus Eesti meister dr. A. Hirv, kuid vaevalt usutavalt oleks temagi rikkunud Soome kaksik- võitu. Soomlaste hüpete koguhinnang oli: T. Kirkko- mäki 134.50 ja A. Rissanen 124.70. Eestlastel seevas- tu: E. Hakkaja 92.58 ja A. Sephans ainult 77.14. Hin- nangutest nähtuna on klassivahe suur, üle 30-ne punkti. A. Hirv oleks paremal juhul saavutanud 120 punkti ning tasavägisena püsinud teisele soomlasele, kuid voi- duks A. Rissase üle poleks see tasavägisus kujunenud. Tunduvalt nõrgemad olid eestlased vabades hüpetes, millest enamik lõppes täielise fiaskoga: rea hüpete hin- nang oli alla 5 punkti.

Esimene ujumismaavõistlus on põhjalikult selgita- nud meie ujumisspordi nõrgad küljed. Pandagu see kõrva taha ja suunitagu suur tähelepanu nõrkuste väl- jaarstimisele.

Maavõistluse tehnilised tulemused:

M e h e d:

100 m vabalt: 1. K. Dsinnejs, Soome, 1.07,1. 2. E. Rosenberg, Eesti, 1.08,8. 3. V. Nurmi, Soome, 1.08,8. 4. E. Mõtlik, Eesti.

400 m vabalt: 1. V. Nurmi, Soome, 5.37,7. 2. E. Rosenberg, Eesti, 5.49,4. 3. E. Mõtlik, Eesti, 5.53,0. 4. P. Tiilikainen, Soome, 6.01,0 (!).

100 m selili: 1. K. Dsinnejs, Soome, 1.23,1. 2. E. Volke, Eesti, 1.23,8. 3. Harma, Soome, 1.25,0. 4. A. Altpere, Eesti, 1.27,6.

200 m rinnuli: 1. A. Paananen, Soome, 3.00,2. 2. P. Tiilikainen, Soome, 3.00,6. 3. A. Trahov, Eesti, 3.12,0. 4. A. Gröön, Eesti, 3.15,4.

Vettehüpped 3 m kõrguselt hoolaualt: 1. T. Kirkko- mäki, Soome, 134.50. 2. A. Rissanen, Soome, 124.70. 3. E. Hakkaja, Eesti, 92.58. 4. A. Sephans, Eesti, 77.14.

N a i s e d:

100 m vabalt: 1. P. Toivokoski, Soome, 1.20,8. 2. Jo- hansen, Soome, 1.23,4. 3. H. Hansen, Eesti, 1.37,0. 4. H. Roseholm, Eesti, 1.37,0.

200 m rinnuli: 1. T. Lehtinen, Soome, 3.20,9. 2. K. Makkonen, Soome, 3.26,0. 3. L. Marten, Eesti, 3.38,0 (uus rekord). 4. A. Laine, Eesti, 3.42,4.

Väljaspool maavõistluse kava peetud veepalli-sõp- rusvõistlus mõlema rahvuse vahel lõppes 5:2 (1:1) Soo- me eduks.

FOTO-ATELJEE

Paricas
TALLINNA

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

T. T. müstikad

Kokkuvõtteid ja järeldusi

Tänavune hooaeg on meie spordielusse toonud kaks suursündmust, mis mõlemad on suured mitte üksnes spordi-, vaid veel suuremalgi määral, tundub kindlasti nii, rahvamõistes. Esimeseks neist kahest suurest on teatavasti Eesti Mängud, teiseks on Turaani Turniir, mis äsjalõppenuna veel täisvärskelt ja vägivõimsalt meeles.

Kuna Eesti Mängude juures E. S. (Eesti Spordileht) juba varemalt on hinnanglikult peatunud, siis käesolevate ridade eesmärgiks on pakkuda ülevaadet Turaani turniirist, kuid säärast ülevaadet, mis oma sisuga kavatseb kalduda mitte kõige raskepärasesse analüüsi.

Alul oli ta Eesti-Soome-Ungari kolmik-maavõistlus, siis järsku Turaani Turniir, ning peatselt juba üldisemaltki TU-TU. Järjena sellele, et usk ja lootus ta tulekusse oli juba minekul kaotsi, kerkis ta kiirelt esile kui ootamatu sabatäht, tõi ümber enese kaasa kõrge elevuse, tekitas põrgukuumuslikkusele lähedase atmosfääri, sünnitas sellele lisaks muudki furoori, ning — haihtus, jättes vibreerima spordirahva meeled. TU-TU, kaks ainsat sõnajuppi, kuid mis seejuures hoolimata oma kehvast neljatähelisest eraomandusest võivad näida koguni veel rohkemgi sugulaslikena monumentaalsuse mõistele kui seda on nimena ja mõistena kõlalisel lohisev ja käsituselt arhailine „Eesti-Soome-Ungari kolmik-maavõistlus“.

Kui suur suursündmus on TU-TU? Ühest küljest, kentsakana ja mitte vähem õigena tunduval viisil, koguni suuremgi kui Eesti Mängud. Kui järgmised Eesti Mängud tulevad tõenäolisuse kindlusega pidamisele kahe aasta pärast, siis selle kõrvale, kes teab öelda, millal või koguni kas tulebki pidamisele järgmine, teine TU-TU?

Rahulikult ja kindlalt, nagu seda, et kaks korda kaks on neli, saab öelda, et T. T. (lühendamiseks veel seda niigi lühinimelist TU-TU'd) on suur rahvusvaheline sündmus ka siis, kui teda hinnata Euroopa kõrge mõõdupuuga. Euroopas, mis jalgpalli alal tähendab pea-aegu maailma, on endastmõistetavalt korraldatud kümne- ja rohkemkordseltki suuremaid võistlusi kui T. T., kuid see ei kahanda T. T. väärtust suure rahvusvahelise sündmusena. Vahetpidamatu, päevast-päeva areneva turniirina on T. T-st pead pööritama paneva selgusega suuremateks olümpiaturniirid ja maailmameistrivõistlused, seda nagu pilvelõhkuja on suurem kahekordsest puumajast Pelgulinna. Küsimuse normaalsel selgitamisel jättes kõrvale neid pilvelõhkujaid inimlike saavutuste ülinimlike tippudena, tuleb tahtmatultki jääda vankumatuna selle mitte väite, vaid tõsiasi juure, et T. T. on Euroopa-sündmus, seda eriti korraldamise saavutusena.

Illustreerime tõsiasi lihtsalt ja lamedaltki. Mis on

Balti teistel riikidel, Poola kaasa arvatud, vastu panna T. T.-le? Sellele lähedasemalt sarnanevana ainult Balti turniiri, mis pealegi on ka Eesti üritus. Kuid T. T. importance ja Balti turniiri oma, need on korraldamise ulatuselt ja spordi kvaliteedilt ju kaks iseasja. Edasi: mis on Skandinaavia, Soome kaasa arvatud, vastu panna T. T.-le? Siin tuleb küsimusesse Helsingi pallinädal, mis peeti rohkem kui 5 aastat tagasi Soome Palliliidu 20. aastapäeva puhul. Sellest pallinädalast, mida tuleb meele võrdlusena T. T.-le, võttis osa 5 meeskonda: Oslo, Stokholmi, Dresdeni, Tallinna ja Helsingi linnameeskonnad. Nim. pallinädala pealtvaatajana on kinnitada, et see suur ettevõte jääb T. T.-st maha peamiselt seetõttu, et seal ei olnud tegemist maavõistluste-tsükliga, nagu nüüd see toimus T. T.-l.

Võidakse küsida: kuidas siis nii, Eesti nii kübevälke ja nüüd nii suur ettevõte? Kas suured nii suurega ei jaksagi tulla toime? Sellele on vastata, et suured jalgpallimaad on nii suured, et neil ei ole tarvidustki tulla toime nii suurte ettevõtetega. Eelolev lause võib esmakordsel lugemisel kõlada surmkindla jaburdusena, kuid see ei muuda selle lause loogilist tõsiasjalisust. Lugu on järgmine, et suurmaades säärane suurkorraldus, kui tegemist ei ole maailmameistrivõistlustega, osutuks otstarbekohasuse täielisemat puudumist sisaldavaks hüpertroofiaks. Üks maavõistlus üksinda tõmbab suurmaades kokku pealtvaatajaid keskmiselt mõnikümne tuhat. (Pealtvaatajate-arvu uus maailmarekord ühe jalgpallivõistluse kohta saavutati 1933. a. Glasgow's Schoti-Inglise maavõistlusel ja see m.-rekord on 136.259.) Seal, suurmaades, on edu ka juba siis rahuldavalt ja isegi ääreni suur, kui maavõistluste suurtsükliid, nagu Suur-Britannia turniir (Inglise, Schoti, Wales, Iiri), Skandinaavia tsükl (Rootsi, Norra, Daani, Soome) ja Kesk-Euroopa karikatsükl (Itaalia, Austria, Tšehhoslovakkia, Ungari, Schweits) sooritatakse erilülidena, s. o. üksik-maavõistlustena.

Esimene kokkuvõte ühes järeldestega: T. T. on rahvusvaheline suur-ettevõte, mis Eesti, Soome ja Ungari vahel jääb vähemalt lähemate aastate kestes ainsaks, kui ei juhtu mingit erakordset ja imelist üllatust. Sest ei ole lootega ka karta, et Ungaril tekiks isu korraldada teine T. T. oma pinnal, kuigi Ungari Tallinna staadionil jäi „Turaani jalgpallirongi punaseks laternaks“, s. o. viimaseks, ja, nagu võidakse ehk arvata, tahab nüüd selle „rongi“ oma maitse järele ümber korraldada, selleks kutsudes eestlasi ja soomlasi korraga kokku „kuhugile pusztasse“. Ei, säärane arvamine, nagu öeldud, on õige tõenäotu. Ungarlane mitte üksnes turaanlasena, vaid veel enamgi tähtsa jalgpalli-suurriiklasena, on küll kibestunud nüüdse T. T. tagajärgedest, kuid meie paremalgi tahtmisel ei saa ta ka kaas-

turaanlasena olla niivõrd „vihastunud“, et jõuaks sugulased oma kulul korruga kokku kutsuda „tõe ja õiguse“ upitamiseks jalule. Lihtsalt: Soome ja Eesti pallimehed, hoolimata sellest, et nad Ungari amatööride rahvusmeeskonna surusid viimasele kohale, jäävad Ungari pallirahva silmis edasi peaaegu sama vähetähtsateks pallipusijateks, nagu nad seda madjarite silmis olid enne T. T.-d. „Üks pääsuke ei tee veel kevadet“, võib Eesti T. T.-edu puhul öelda mõni meie oma skeptik. Selle kõrvale Ungari pallirahvas oma enamuses, olge kindlad, käsitab T. T.-d nagu mõnda eotamatut viperust, umbes nagu tänaval kõndimisel libastumist apelsinikoore tõttu ja selle tagajärjel istmiku kerget ärapärutamist, mis varsti maheneb. Eesti ja Soome pallimehed osutuksid Budapestis nii magneedituteks, et T. T. kassa Donau kaldal mitte kuidagi, ka lähedaltki, ei kataks otsa otsaga. Seepärast T. T. korraldamine Budapestis oleks vanaturaanlik vägitegu, mille juures Ungari liidu kukkur tuleks pengödest tühjaks puistata. Kuid nii kangetest vitezidest, kes selle vägiteoga tuleks toime, ei koosne Ungarigi liit. Ja seda nõuda või soovida — see oleks ebainimlik. Küll on aga tõenäoline see, et Ungari võib mõne muu juhu puhul Soome või Eesti, üksikult, mitte koos, kutsuda võistlusele Budapesti. Kuid ka see kannaks erakordse sündmuse laadi.

Et Soome hakkaks end pingutama järgmise T. T. korraldamiseks oma kodus, ka see ei ole mõeldav reaalsena.

Nii jääb kõige tõenäolisemana paigale kolmas ja ainus võimalus: üksnes Eesti võiks tulla küsimusesse järgmise T. T. korraldajana. Kuid ka Eesti, vähemalt praegu, ei kavatse seda teha. Ta on esimese teinud, ja, olgu lahked ning tublid, näidaku ka teised turaanlased oma võimeid.

Nüüd järgneb järgmine peatükk. Selle kokkuvõtteks on: T. T.-l Eesti näitas end kõige tublima meeskonnana. Neid, kes selle kokkuvõtte sisu õigluses kahtlevad, on kindlasti küllalt. See asjaolu ei heiduta nende ridade kirjutajat, kes seekord erilisel vähemal määral eestlasena ja seda suuremal määral jalgpallikriitikuna püüab taotleda õige hinnangu andmist.

Kaugemalt alustades on öelda, et meil paljudelgi puhkudel ei juleta uskuda oma võimetesse ka siis, kui ollakse täieliselt teadlik nende olemasolus. Kuna niisugune asi võib kuuluda alaväärtuslikkuse tunde kompleksi, mille lähem arutamine siin ei ole oma paigal, siis läheme seda maininult edasi.

Eesti tuli teiseks. Ta oleks tulnud esimeseks, kui resultaadid ei oleks kujunenud mõjutatuteks kohtunikust, kes oma ülesande täitmisel osutus halvaks Salomoniks. „Parema Salomoni“ vilistamisel oleks üksikute matschide resultaadid võinud ja pidanud kujunema järgmisteks: Eesti-Soome mitte 1:1, vaid Eesti võiduks 2:1 (kaasa arvatud tunnustamata jäetud võiduvärav); Soome-Ungari mitte 4:3, vaid 3:3 (maha arvatud ofsaidi tulemusena saavutatud Soome neljas värav); Eesti-Ungari matschi tagajärge 2:2 tuleb pidada täiesti õiglaseks, sest kui asuda vaatekohale, et esimesel poolajal saavutatud ja tunnustamata jäetud Eesti värav hinnata regulaarseks, siis ei saa jätta märkimata ka seda, et tei-



TURAANI MEISTER SOOME. Esireas kaitsekolmik: Karjagin I, Halme ja Oksanen; keskmises reas Soome Palloliitto esindaja, toimetaja Bebe Sjöström ja poolkaitse: Viinioksa, Kanerva ning Karjagin II, tagareas edurivi: Taipale, Koponen, Malmgren, Grönlund ja Kylmälä.

sel poolajal anti Eesti heaks 11 meetrit, millest Eesti saavutas värava, nagu kergekäeliselt, otseki hüvituseks eelmise, tunnustamata jäetud värava eest. Teisest küljest, kui Eesti 2:1 esimesel poolajal oleks pärinud tunnustuse, siis penalty-andmine teisel poolajal Eesti heaks oleks tundunud veel enamgi üleliigsena. Kuigi niisugusel korral ei oleks osutunud võimatuks, et Eesti siis oma juhtimist, võib-olla, ei olekski käest ära andnud ja oleks ehk lõpetanud matschi võiduga, seda ka ilma 11 meetrita, mis tegelikus olukorras tõi meile ainult viigi.

Kui nüüd jääda nende „teoreetiliste resultaatide“ juure, mis on järgmised:

Eesti — Soome 2:1,

Soome — Ungari 3:3,

Eesti — Ungari 2:2,

siis nende põhjal oleks Turaani meistriks tulnud Eesti (3 punkti), teiseks Ungari (2 p.) ja alles kolmandaks Soome (1 p.), turniiri tegelik võitja.

Kogu see „teoretiseerimine“ resultaatide kohta tundub kõige asjalikumal hinnangul kui mitte „pudrutseerimisena“, siis küll kindlasti juuksekarva lõhkiajamisena, pealegi kus kõik kolm Turaani meeskonda turniiril sooritasid üksteisega väga tasavägised partiid, mille tulemuse otsustajaks juba nende partiide nim. tasavägisuse tõttu pidigi tavalisest suuremal määral olema õnn ja kohtunik.

Eesti meeskonna paremust Soome ja Ungari vahepealsena tahab eelpooltoodud „resultaatide väänamisest“ veel paremini tõestada veel üks argument, mille võti on juba peidetud käesolevasse lausesse. Selles lauses on öeldud „Eesti meeskonna paremus Soome ja Ungari vahepealsena“, mitte ees ega kõrval, vaid vahepealsena. Hüpootees argumendina on säärane, et Eesti mängib jalgpalli, mis oma olemuselt ja siult on vahepealne Ungari artistlikkusele ja Soome atleetlikkusele. Eesti, nii öelda, esindab „kuldset keskteed“. Eesti jalgpallil, kõneldes kaugest ja võimalikult olematustki

tulevikust, on praeguse olukorra põhjal eeldusi kujuneda absoluutsuseni ulatavalt täiuslikuks, tulnult toime artistlikkuse ja atleetlikkuse sünteesiga.

Siirdume tagasi selle juure, et meil ei juleta uskuda oma võimetesse. Kui enda arvates oled reaalsuse piirides püsiv optimist, siis teiste arvates seda kindlamiini muidu-narr või isegi tobe. Toome ühe näite, mis ei ole unikumina välja kraabitud, vaid millele tarbekorral võib anda kuhjaga lisa. Kui Eesti-Soome järele meil öeldi ja kirjutati, et Eestil sellel matschil on olnud „õnne kui tõrva“, siis kuulda, mis ütlevad soomlased.

„Keppari“ Soinio, soliidne, rahulik ja sügava asjatundmisega pallispetsialist, kellel sellena juba rohkem kui kahekümneaastane praktika, lausub Suomen Urheilulehti's Eesti-Soome 1:1-matschi järele järgmist: „Kuid peale muu on eestlased küll temperamentlikumad, nobedamad ja erksamad mängijad kui meie (Soome) omad.“

Sama matschi kohta kirjutab Suomen Urheilulehti, et „teisel poolajal soomlased olid rohkemal määral alavormis kui eestlased esimesel. Vaid Halme, Oksase ja Fr. Karjagini hiilgav kaitsemäng suutis takistada aiva värava ees kardetavaid ataka punuvaid eestlasi saavutamast võitu. Kui väravas oleks olnud nõrgem tuus kui Halme, oleks meeskond tagasi sõitnud selge kaotusega. Eesti on möödunud aastast saadik läinud edasi. Nende parimad on väravas Tipner ja vasaktiib Jensen-Mäng.“

Veel võrdlusi. Näiteks: kui Eesti B tuli Soomest võiduga tagasi, lausus meeskonnaga esindajana kaasas olnud E. Männik, et meie meestel, eriti kaitsel, olnud teisel poolajal rasked ajad.

Mis kirjutab aga sellesama kohta Suomen Urheilulehti? Seal on öeldud: „Eesti kaitsjad (Peterson ja Neuman) on kindlad mehed, kuid neil oli hõlpus võistlus.“ (!) Kumbat uskuda? Tuleb uuesti olla umbusklik eestlaste umbusu vastu oma meeste võimetesse.

Kuidas näeks välja Turaani koondusmeeskond? Et teised lehed on olnud nii lahedad ja vastutulelikuna E. S.-le (Eesti Spordilehele) seda ei ole koostanud, siis on E. S.-il esimesena võimalus säärase meeskonna koostamiseks. Siin ta on, see Turaani koondusmeeskond: Tipner (E); Einman (E) — Neeris (E); Viinioksa (S) — Tancos (U) — Karjagini (S); Taipale (S) — Kiss (U) — Keszei (U) — Bihami (U) — Kass (E). Turniiri parim väravavaht oli selgesti Tipner, temale järgmine Halme, alles kolmandas ja neljandas järjekorras tulevad kaks ungarlaste väravavahti, Sarkany ja Herendy. Halmest veel paremanagi võib teisel kohal olla Noony, keda Suomen Urheilulehti B-maavõistluse põhjal hindab pojaks, kes lähedalt võrdne Tipnerile. Eesti ja Soome kaitsepaarid on mõlemad tublimad Ungari omast, kuid Eesti oma siiski kõige parem, kuna ta kõige edukamalt suutis vastu pidada turniiri parimatele edurividele, kelleks kogusummas võetuna olid Ungari ja Soome omad. Pealegi

Eesti kaitsekolmik laskis oma võrku kõige vähem pallisid, nimelt Eesti 3, Soome 4 ja Ungari 6. Turaani halfideliini kohta pole erilist öelda. Tancos oli th.-na turniiri parem ja stabiilsem, meie äärehalfid Soome omade vastu ei tule seekord aktuaalsemalt küsimusse. Edurivis pä. Taipale ei ole konkurenti, samuti on ka kindel, et Ungari keskkolmik oli turniiri parim tehnikalt ja kombinatsioonilt, pealegi ka head lööjad. Kuid Kass vä.-na? Üheteistkümne kuu eest, pärast viimast Balti turniiri ilmunud E. Spordilehes, on Kass Balti koondusesse paigutatud järgmistel motiividel: „Kass vä.-na pääseks meeskonda mitte niipalju oma võimete tõttu, mida praegu ei ole kiita, vaid otse häda tõttu...“ Ka nüüd, Turaani meeskonda, pääseks ta häda tõttu. Ungarlaste kaks vasakäärt (Turbeki ja Kallai) osutusid nõrkadeks, Kymälä on veel kogenematu, samuti ka Mäng, ja nii jääbki üle Leo Kass, „portsigari ordu“ kavaler.

Meeskonnas seega 4 eestlast, 4 ungarlast ja 3 soomlast. Sellega ungarlased ja soomlased vist küll ei ole täiesti rahul, kuid, nagu võib loota, ka mitte pahased säärasele koostamisele.

Mitte kuidagi ei saa mööda minna turniiri kohtunikust (Ragge Bäckströmist), kuna vilemees, kes tavaliseltki tähtis persoon, osutus seekord eriti tähtsaks — oma pattude- ja patukeste-registri sisurohkuse tõttu. Hõlpsam on hiilata rumalusega kui tarkusega, kuigi see tõde siin turniiri-erapooletu kohta on toodud esile vägevägeva paralleelina. R. Bäckströmi „hiilgepunktid“ on aga tõeliseltki õige hiilgavad: väravad, penaltyd, ofsaidid, foulid, ühesõnaga: peagu kõik need asjad, mis ette nähtud jalgpallimäärustikus, kuigi mitte nii lahendatuna, nagu selleks nõu annab määrustik. Pidi peaaegu meelet minema — registrisse kuulub ka kell (!), sest staadioni-Omega lonkamise tõttu hakkas maha jääma ka kohtuniku ajanäitaja, pikendades poolaegasid See tõestab veelkordselt, et vilemehel puudus enesekindlus, lastes end mõjutada asjadest ja asjaoludest, mis võisid olla ja olidki eksitustesse viivateks. Kuid ka kõik need vead oleks võinud jääda rasketena tähele panemata, oleks turniir olnud vähem tasavägisem ja pinevam. Kõige selle juures ei saa mainimata jätta, et R. Bäckström „eraisikuna“ on väga kena ja hubane.

*

T. T. menu on meie suhtes üldiselt suur. T. T. on tõeliselt suure sündmusena esimene Eesti 25-a. jalgpalli kohta. See kajab vastu üle kogu kodumaa. Narvas, kui valgesärkide meeskond sõitis sinna, võeti teda vastu „Turaani turniiri imena“, nagu näiteks kirjutatakse „Põhja Kodu“.

Eesti jalgpall on rinna ette löönud. Kui see tal vahepeal jälle sisse lüüakse, siis sellest hoolimata tuleb ta uuesti välja sirutada veel võimsamalt — kui mitte varemalt, siis 50. aastapäevaks.

Toomas Kivi.

A. KLUMBERG:

VALUTU KAOTUS

Soome võitis esimese kergejõustiku-maavõistluse Eesti vastu suurelt — 119:61. Kui meie otsiksime oma kaotusele lohutust, siis võiks märkida, et umbes sama suure ülekaaluga on Soome tänavu võitnud ka Norra ja Prantsuse. Tegelikult ei ole aga Eestil põhjust mingisugusteks nutulauludeks. Soome kergejõustik on maailma ekstraklassis, Eesti sinna aga alles tüüriimas. Pooltosinat meil olemasolevat ekstraklassi meest ei suuda ometi tuua täit kevadet, pealegi kui nendest vähestestki suuratleetidest osa olude sunnil kaasa ei võistelnud. A. Kuuse, N. Küttise ja E. Ärmani puudumisega läks meil kaduma kolm võimalikku esikohta. See oli üheks põhjuseks punktide vahekorra kujunemisel suureks. Edasi arvestati Soomelt pealesurutuna esikoha eest 5 punkti, seega 1 punkt rohkem, kui see on kombeks Eesti-Läti maavõistlustel. Esikoha kõrgem hindamine on maailmas tegelikult rohkem levinud, nii et protestiks pole alust. Küll aga piiglotsa suunamiseks Eesti-Läti maavõistluste punktide arvestamise poole. Ka on soomlaste dikteeritud kolmikühpe kava võtmise, milline ala tavaliselt ei figureeri maavõistlustel. Soomel oli aga tähtis seda ala rohkem propageerida, ja noorema spordirahvusega Eesti pidi viisakalt nõustuma ettearvatud lisa-kaotuspunktidega kolmikühpes. Eesti-Läti maavõistluse kava ja punktide arvestamise alusel oleks Eesti seekordne kaotus Soomele olnud 57:97, mis on parem vahekord 61:119-est.

Ülalöeldult ei aja meie nutulaule, vaid vastupidi: rõõmustame maavõistluse üle Soomega. See oli meie kergesportlastele tulusaks kooliks. Mida rohkem maavõistlusti Soomega, seda kiiremini areneb Eesti kergejõustik.

Vaatamata suurele numbrilisele kaotusele, võis Eesti rahvusmeeskonna esinemisega olla täiesti rahul. Pandi välja oma parim sisu ja see sisu oli üllatuseks ka soomlastele. Kui mõned mehed, nagu G. Sule ja K. Fatal, esinesid alavormis olevatena, siis selle eest nende ala-kaaslased olid seda üllatuslikumad. Eesti suurim maavõistluse-üllatus oli kahetlemata A. Jür lau. Mees on keskmaajooksjate kohta parimas eas: 27-aastane. Pärast esivõistlusti on ta hakanud tihedamini ja ratsionaalsemalt harjutama, mille tulemuseks olidki maavõistluse hiilgeajad ja Eesti rekordid: 800 m — 1.56,2 ja 1500 m — 4.03,2. A. Jür lau on Eesti parim taktikajooksja ja ühtlasi suurima hingega võistleja. On mees, kes kunagi ei tunne end ette lööduna ja vastasele üleliigset respekti osutamata üritab alati võitu. Mõned kümnend senti-meetrid, mis meest lahutasid mõlemast esikohast, olid niivõrd tühised, et nad ei sega A. Jür laud nimetamast maavõistluse parimaks eestlaseks. Eesti jooksjatest on A. J. praegu kõige kindlam Torino-mees.

Keskmaade favoriidiks peetud K. Fatal on languses, mis aga ei võlta kaua. Võib väita, et K. Fatali vormi languse on põhjustanud peamiselt psühholoogiline külg. Seda kiiremini võib ta uuesti täisvormi saavutada. Lätlaste vastu „esimootorina“ esinenud E. Pröö m ei suutnud osaliseltki sama olla soomlaste vastu. Kuid E. Pröö mi tehnilised tagajärjed olid siiski head. On mõistetav, et kui ta tundis soomlaste kindlat ülekaalu, kadus moraalne tahe veel parema pingutamiseks. F. Beldsinski, kes maavõistlusega lõpetas oma hooaja, on come-backi sooritanud hiilgavalt. Tahe on võitnud.

A. Jür lauga peagu võrdselt hea oli A. Viiding, kes tõi Eestile suurima punktide arvu — 8, mis koosnes ühest esikohast ja ühest teisest kohast. Stiilivead, mis sel hooajal pidurandanud A. Viidingu kuulitõuet, on väl-

ja arstitud. Vigadeks olid vähene hoovõtt vasaku jalaga ja parempoolse puusa tahajäämine äratõuke momendil. Pean võimalikuks 16 m ületamist A. Viidingult hiljemalt Torinos. Sentimeetrite mäng oli kettaheide. Et E. Kenttä võitis 15 sm-ga, oli juhuse asi. Viiding on heaks teinud oma vahepealsed ebaõnnestumised ja ära teinud hooaja parima kergesportlase nimetuse.

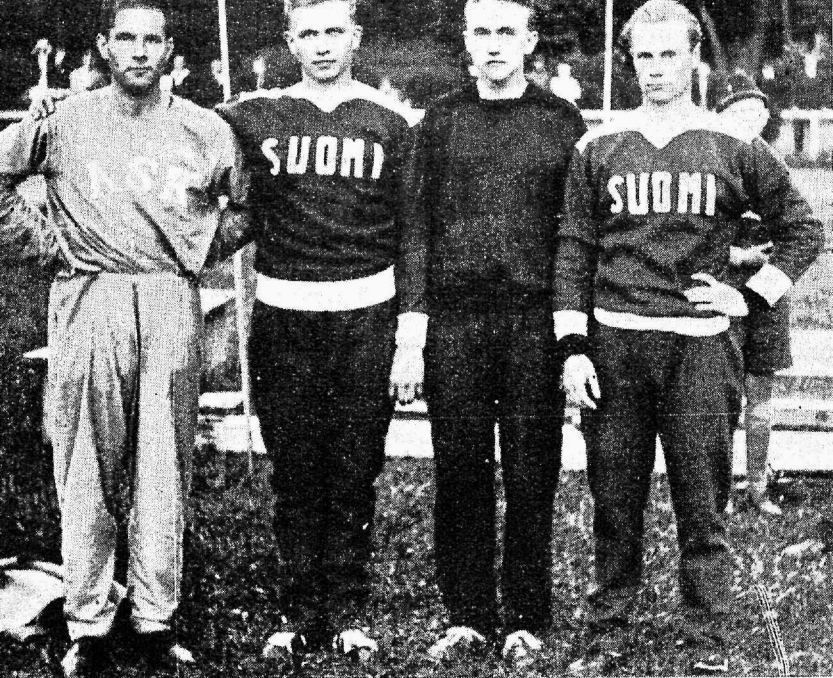
Suurim pettumus oli G. Sule. Iga vise läks tal isemoodi. Mees isegi ei osanud seletada oma halbu viskeid, mis oodatu pineva kolmikvõistluse muutis ainult M. Sippala ja E. Penttilä vaheliseks duelliks. Peab arvama, et G. Sule pole küllaldaselt treeninud, mille tõttu oda on tal käes muutunud võöraks. Suure positiivse üllatusega sai hakkama G. Sule kaasinlane A. Mägi, kes viskas oma elu parima margi 62.22 ja maavõistlusel Sule mõneks ajaks neljandaks surus. Ainult 12 sm-ga kindlustas Sule endale kolmanda koha, olles üle 5 m maas soomlastest.

Soomlaste suurimaks üllatusmeheks oli U. Salmi nen, kes elukutselt näitleja. Helsingin Kansallisteateri esimene armastaja oli esimeseks ka maavõistluse mõlemas lühemas distantsis. Elu parimate aegadega läbis ta 100 m 10,8-ga ja 200 m 22,2-ga. Esimene tagajärg on Soome rekordi kordamine ja oli soomlaste ainus rekordne mark maavõistlusel. U. Salminen jookseb haaravammustiilis väga jõurikkalt ja pikkade sammudega. Salmise suureks teeneks oli, et R. Tomsoni g i saavutas oma elu suurima kiiruse: 100 m — 11,0 ja 200 m Eesti rekordina 22,5. R. Tomson trenib Ameerika kooli järgi: igapäev, kuid igakord vähe, kuid see eest intensiivselt. Ta vorm on säärane, et suudab katta 100 m alla 11,0. See oleks pidanud tulema juba maavõistlusel, kuid hetkeline „tukkumine“ stardis ja halb stardist väljumine, milles ta esimestel sammudel ei saanud n. ö. jalgu lahti, rikkus tagajärje. Hea oli R. Tomson alles viimasel 40 m-l. Kahju, et R. Tomsonil on nii vähe võimalusi olnud võistlemiseks alla 11-sek-meestega: rekord oleks aamu purunenud.

J. Tomson on tüübiline sprinter, kes kujuneb kardetavaks vastaseks Rudolfile, s. o. esimesele Tomsonile. Kuid jookseb kinniselt, s. t. stiil on arendamata. Tõkkejooksus ei tulnud tal sammud hästi välja, mille tõttu maha ajas juba kolmanda tõkke. Tõkke mahatõmbamine taga oleva jalaga on alati tehnilise tagajärje rikkujaks. Vastasel korral poleks olnud võimatu J. Tomsoni võit ja tunduvalt parem aeg. Kuigi J. Tomson on meie oludes väga hea tõkete-meis, siiski asetan veel suuremaid lootusi G. Beckmanile. Viimane peaks teised alad heitma nurka ja ainultki tõkkejooksu trennima. V. Nesterov on veerandmaileriks sündinud mees. Praegu veel n. ö. toores ehk roheline. Sannud surevad tal lõpul välja. Vedas soomlaste ees üle 300 m, kuid liigselt suur algkiirus põhjustas lõpu lõdvenemise. Esimese 200 m-i läbis Nesterov 23,7. See on tempo, millega 400 m kaetakse alla 50 sek.

Eesti nõrgimateks aladeks kujunesid hüpped, milles puudusid meie musketärid. G. Schmidt ainsana hüp-pajatest saavutas teise koha. Ülejäanud hüppealad olid Soome kaksikvõidud. I. Marks oli maavõistluse nõrgim eestlane. Kolmikühpes ei sooritanud ta ühtki korralikku hüpet. Astus enneaegselt maha kolmandal sammul. Seni, kuni mees pole saavutanud hüppebaasina küllaldaselt kiirust, ei-tule temast prima-meest. Üldiselt saab hüp-pajate kohta käesoleval maavõistlusel kõige vähem kiitvat öelda.

Soome võitis mõlemad teatejooksud ja ülejäanud 15-nest alast tuli esikohale neljateistkümmenel,



NELI ODAMEEST: G. Sule, M. Sippala, A. Mägi ja Penttilä.

seejuures kaheksa kaksikvõitu. Ühelgi alal ei jäänud soomlane viimaseks. Soome Tallinnas viibinud meeskond oli koostatud tugevamana teiseist garnituurist. Omameestest olid soomlased kõige rohkem üllatunud U. Salmisest, kellest eelpool oli juttu. Kuid ka kõik teised olid „seisukorra kõrgusel“, vast kõige kõrgemal K. Kurkela, H. Mäkinen, P. Koskinen, M. Sippala, E. Penttilä ja T. Pöyry. Viimane neist püstitas staadionirekordi kolmikhüppes 14.67. Kesk- ja pikamaajooksjad, peale K. Kurkela 800 m-is, ei pingutanud. Tundes oma üleolekut, sörkisid (soomlaste kohta oli nende tempo sörkimine) nad distantsid läbi parajasti võiduküllaldase kiirusega. Soome nõrgemateks võib pidada teivashüppajaid. Tuleb imestada, et nad staadionil näidatud stiilis kodumaal ületavad 3.80—3.90. E. Arman vormisoleku momendil on nende paras võitja.

Võistluskorraldus oli alla keskpära. Seda mitte peakorraldajast H. Nõmmikust sõltuvalt. Viimane juhtis võistlusi Eestis varem nägematult euroopalikult. Ära olid jäänud üleilgised käsutamised võistlejate valmispänemiseks. See toimus välismaa eeskujul tribüüni all. Rahul ei saanud olla välja korraldamisega. Kahtlen, kas rull oli käinud enne võistlusi üle radade ja hüppekohtade. Möödulindid olid roostes, nii et näiteks kaugushüppe ajal tuli kaua uurida numbreid. Teivashüppe telinigid kõikusid. Veel vähem rahul sai olla rea kohtunikega. Tekkisid säärased kurioosumid, et kohtunikud ei teadnud, mis loetakse teivashüppes hüppeks, samuti ei teadnud starter, et maavõistlusel „varastamise“ pärast ei kõrvaldata võistlejat. Teivashüppes veel ei lasknud kohtunikud telinuid võistleja soovi kohaselt paigalt nihutada. Kurvekohtunikud puudusid. See tõttu olid võimalikud sarnased juhud, et Piispanen astus Beldsinski sääre veriseks ja Jürlaud 800 m viimasel kurvel nügiti. Kettahetites toimus ringile pealeastumisi. Selles vaimus edasi oli palju viperusi, mis soomlaste ees ei jätnud head muljet Eesti võistluskorralduse oskusest. Meie kohtunikele on vaja kursusi, nagu ma seda toonitasin juba läinud aastal.

Tehnilised tagajärjed:

100 m: 1. U. Salminen, Soome, 10,8. 2. T. Parikka, Soome, 11,0. 3. R. Tomson, Eesti, 11,0 (30 sm teisest järel). 4. J. Tomson, Eesti.

200 m: 1. U. Salminen, Soome, 22,2. 2. R. Tomson, Eesti, 22,5 (uus rekord). 3. O. Vainio, Soome. 4. J. Tomson, Eesti.

400 m: 1. H. Mäkinen, Soome, 50,2. 2. E. Fabricius, Soome, 50,6. 3. V. Nesterov, Eesti, 51,3. 4. G. Beckman, Eesti, 53,5.

800 m: 1. K. Kurkela, Soome, 1,56,2. 2. A. Jürlaud, Eesti, 1,56,2 (uus rekord). 3. T. Hoppania, Soome, 1,57,8. 4. K. Fatal, Eesti, 2,00,7.

1500 m: 1. M. Matilainen, Soome, 4,03,0. 2. A. Jürlaud, Eesti, 4,03,2 (uus rekord). 3. K. Kurkela, Soome, 4,05,6. 4. K. Fatal, Eesti.

3000 m: 1. M. Matilainen, Soome, 8,53,0. 2. H. Piispanen, Soome, 8,53,8. 3. E. Prööm, Eesti, 8,54,4. 4. F. Beldsinski, Eesti, 9,08,7.

5000 m: 1. L. Lehto, Soome, 15,15,2. 2. J. Kumpula, Soome, 15,15,6. 3. E. Prööm, Eesti, 15,31,5. 4. F. Beldsinski, Eesti, 15,47,2.

4 × 100 m: 1. Soome (T. Parikka, Th. Avellan, O. Vainio ja U. Salminen) 43,2. 2. Eesti (E. Knuut, J. Tomson, E. Rähn ja R. Tomson) 43,8.

100 + 200 + 300 + 400 m: 1. Soome (T. Parikka, U. Salminen, E. Fabricius ja H. Mäkinen) 1,59,4. 2. Eesti (J. Tomson, R. Tomson, G. Beckman ja V. Nesterov) 2,04,4 (uus rekord).

110 m tõkkeid: 1. R. Viitasalo, Soome, 15,6. 2. J. Tomson, Eesti, 15,6. 3. G. Beckman, Eesti, 16,0 (3 m järel).

Kõrgus: 1. K. Ekström, Soome, 1,88. 2. G. Schmidt, Eesti, 1,85. 3. P. Havulinna, Soome, 1,80. 4. G. Kalm, Eesti, 1,75.

Kaugus: 1. P. Koskinen, Soome, 7,06. 2. L. Välisma, Soome, 6,95. 3. E. Rähn, Eesti, 6,92. 4. R. Tomson, Eesti, 6,38.

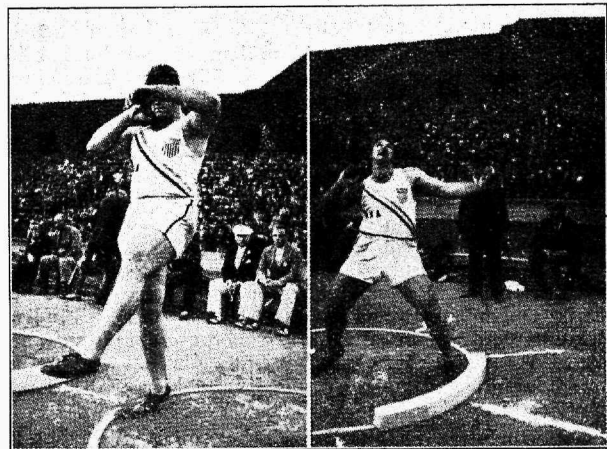
Kolmik: 1. T. Pöyry, Soome, 14,67. 2. H. Vinter, Soome, 14,37. 3. E. Rähn, Eesti, 13,68. 4. J. Marks, Eesti, 12,87 (!).

Teivas: 1. V. Reinikka, Soome, 3,60. 2. E. Vesanen, Soome, 3,60. 3. J. Erna, Eesti, 3,50. 4. R. Kiipsaar, Eesti, 3,40.

Kuul: 1. A. Viiding, Eesti, 15,58. 2. K. Juselius, Soome, 14,69. 3. P. Hassinen, Soome, 14,67. 4. J. Suuk, Eesti, 14,52.

Ketas: 1. E. Kenttä, Soome, 46,26. 2. A. Viiding, Eesti, 46,11. 3. E. Lampinen, Soome, 45,66. 4. O. Erikson, Eesti, 44,46.

Oda: 1. M. Sippala, Soome, 68,36. 2. E. Penttilä, Soome, 67,94. 3. G. Sule, Eesti, 62,34. 4. A. Mägi, Eesti, 62,22.



Jack Torrance näitab Stokholmis A. Viidingu fotokamera ees, kuidas tõugatakse üle 16 meetri.

Viis parimat väljal ja rajal

Ajavahemikul E. Spordilehe juuli- ja käesoleva, s. o. augusti-numbri ilmumise vahel on toimunud rida esmajärgulisi võistlusi. Eesti-Poola-Läti kolmikvõistlus, Eesti esivõistlused, Eesti-Soome kohtamine ning pikem rida vähema ulatusega võistlusi on Eesti kergejõustiku tänavuse baromeetri kõrgemale löönud jällegi mitme pügala võrra. Võrreldes eelmises numbris toodud ülevaatega on tippsaavutusi parandatud enamikul aladel. Kõige viimasemal ajal on küll rida tippmehi avaldanud vormilangust, kuid nagu ütleb A. Klumberg, tundub see paratamatuna. Võimete mõõn aasta kliimaatilisel palavaimal ajal on tavaline nähe. Teiseks oldi hooaja esimesel pooltel tublis vormis, mille tõttu väike reaktsioon on mõistetav. Sügiseks on mehed jälle head. A. Klumberg, kellel südamel olümpiaettevalmistus, kavatses kergejõustiklaste edaspidist treeningut juhtida sarnaselt, et 1935. a. mehed oma parima vormi saavutavad alles hilissuvel, rohkem sügisel. Siis järgneb talipaus ja olümpia-aastal peavad mehed vormi tõusma juulis-augustis.

Eelmises numbris tutvustatud Soome tabeli alusel võib senikestnud hooaja parimad saavutused järjestada järgmiselt (viimane number on saavutuse hinnang punktides):

kuul	A. Viiding	15.58	986
ketas	A. Viiding	47.56	951
oda	G. Sule	67.15	935
ketas	O. Erikson	46.75	924
kõrgus	G. Schmidt	1.90	909
„	A. Kuuse	1.90	909
5000 m	E. Prööm	15.16,4	895
800 m	A. Jür lau	1.56,2	888
kuul	J. Suuk	14.69	888
3000 m	E. Prööm	8.49,8	886
1500 m	E. Prööm	4.03,2	884
„	A. Jür lau	4.03,2	884
kaugus	N. Küttis	7.29	883
1500 m	K. Fatal	4.03,6	880
ketas	N. Feldman	45.24	874
oda	J. Meimer	64.04	867
kuul	P. Puna	14.35	852
800 m	K. Fatal	1.57,9	846
100 m	V. Rattus	11,0	843
„	R. Tomson	11,0	843
5000 m	F. Beldsinski	15.33,7	842
110 m	J. Tomson	15,6	833
oda	A. Mägi	62.22	828
5000 m	A. Peterman	15.41,8	819
teivas	E. Ärman	3.80	818
ketas	O. Kirp	43.50	818
200 m	R. Tomson	22,5	817
kuul	A. Michelson	14.00	816
ketas	E. Lilienthal	43.36	814
kuul	P. Määrits	13.97	813
3000 m	E. Bock	9.05,0	809
kuul	O. Erikson	13.92	808
400 m	V. Rattus	51,2	807
kolmik	I. Marks	14.15	805
400 m	V. Nesterov	51,3	801
vasar	K. Annamaa	46.10	800

Boris Sabsay 50-aastane.



Käesoleva kuu alul täitus Boris Sabsay'l 50 aastat maakamarelamisest. Spordiringkondades on B. S. tuntud heastudamliku mätseenina, kes ei hoiataskus oma avitavat kött seal, kus spordi areng vajab tema abi. Tegeleb reas spordiorganisatsioones. Tallinna Jalgpalli Klubis on ta auliikmeks, nõukogu liikmeks ja juhatuses abiesimeheks. Edasi kuulub ta Eesti Autoklubisse ja Eesti Auto-klubi autosektsiooni. Eesti Jalgpalliliidule on B. S. annetanud

esivõistlustel väljamängimiseks suurema väärtusega rändauhinna. Auhinna esmakordsel väljamängimisel läinud aastal andis B. S. trofee üle meistermeeskond Spordile. Elukutselt on sünnilaps ärimees. Omab omanimelise firma ning peale selle on juhtivaks jõuks mitmes tekstiilvabrikus ja rea välisfirmade esindajaks autode alal.

B. Sabsay kuulub ka Tallinna Spordipressi Klubisse selle asutamiseks saadik. Tähelepanu osutamiseks tähtsa sünnipäeva puhul annetas TSK oma liikmele auaadressi, mille pidulikult üle andis H. Tammer.

Seega 36 saavutust on saanud üle 800-punktilise hinnangu. Kuid paar kuud hooaega on veel ees.

Välja arvatud mõned üksikud alad, on kümne keskmise tagajärg juba praegu parem kogul. a. hooaja vastavatest. Tugevasti on paranenud ka sprindid. 100 m on 2 meest katnud puhtalt 11 sekundiga ja peale nende viis meest 11,2-ga. Täpselt 11,2 on ka kümne keskmine, seega Eesti kõigi aegade parim. 200 m-is on 2 meest alla 23,0 ja 8 alla 24,0. 1500 m-is on 3 meest alla 4.04,0! Edasi on märkimisväärt: 4 meest üle 3.50 teivast, 4 üle 14 m kuuli, 5 (!) üle 43 m ketast ja 6 üle 58 m oda. Võrdluste tegemise asemel l. a. keskmistega on praegu mõistlikum võrrelda läinud kuu vastavatega, sest viimased on lähemad momendi keskmistele.

Toome alljärgnevalt kümne keskmise 22. augustiks (klambrites 17. juuli s. a. keskmine): 100 m — 11,2 (11,35), 200 m — 23,28 (23,61), 400 m — 52,46 (52,53), 800 m — 2.02,0! (2.03,6), 1000 m — 2.41,91 (2.41,91), 1500 m — 4.11,12 (4.12,74), 3000 m — 9.17,77, 5000 m 15.59,83 (16.05,4), 110 m tõkkeid — 16,84 (17,31), kõrgus — 1.79 (1.77,7), kaugus — 6.84,6 (6.82,8), kolmik — 13.63 (13.37,4), teivas — 3.47,7 (3.41,15), kuul — 14.06,3 (13.99,3), ketas — 43.16! (42.76,2) ja oda — 59.85,8! (59.29).

Järgmise kuu ülevaatesse tulevad juba Torino-tagajärjed. Loodame, et meie vanad ja uued musketärid püstitavad seal rea uusi hiihtagajärgi!

Viis parimat 22. augustiks s. a.:

	I	II	III	IV	V
100 m. . .	11,0 V. Rattus, ÜENÜTO.	11,0 R. Tomson, Kalev.	11,2 K. Päriste, Tartu ÜENÜ.	11,2 E. Knuut, ÜENÜTO.	11,2 J. Tomson, Kalev.
200 m. . .	22,5 R. Tomson, Kalev.	22,9 E. Knuut, ÜENÜTO.	23,0 V. Rattus, ÜENÜTO	23,1 N. Küttis, Võitleja.	23,1 J. Tomson, Kalev.
400 m. . .	51,2 V. Rattus, ÜENÜTO.	51,3 V. Nesterov, ASK.	52,2 A. Pau, Sakala NS.	52,4 G. Beckman, Pärnu SS.	52,8 A. Rullinkov, Kalev.
800 m. . .	1.56,2 A. Jürlau, Kalev.	1.57,9 K. Fatal, Kalev.	2.01,2 O. Pärn, Kalev.	2.01,5 K. Laas, Tartu Kalev.	2.01,5 E. Prööm, Tall. PS.
1500 m. . .	4.03,2 E. Prööm, Tall. PS.	4.03,2 A. Jürlau, Kalev.	4.03,6 K. Fatal, Kalev.	4.11,0 V. Pulk, ASK.	4.13,2 V. Treinberg, 1. rügement.
3000 m. . .	8.49,8 E. Prööm, Tall. PS.	9.05,0 E. Bock, Antsla SK.	9.08,7 F. Beldsinski, Kalev.	9.19,2 V. Treinberg, 1. rügement.	9.22,0 R. Sams, Harju malev.
5000 m. . .	15.16,4 E. Prööm, Tall. PS.	15.33,7 F. Beldsinski, Kalev.	15.41,8 A. Peterman, Vaprus.	15.51,0 V. Treinberg, 1. rügement.	15. 8,2 R. Sams, Harju malev.
10000 m. . .	33.25,8 A. Peterman, Vaprus.	33.48,0 J. Anier, Tartu Kalev.	34.01,2 F. Beldsinski, Kalev.	34.01,3 K. Kiili, Kalev.	34.05,4 V. Treinberg, 1. rügement.
110 m. . .	15,6 J. Tomson, Kalev.	16,0 G. Beckman, Pärnu SS.	16,3 E. Rähn, Kalev.	16,5 A. Hirsch, Kalev.	16,7 A. Paluvere, Kalev.
Kõrgus. . .	1.90 G. Schmidt, ESS.	1.90 A. Kuuse, ÜENÜTO.	1.80 G. Kalm, Kalev.	1.80 J. Aronson, Kalev.	1.80 Veiberg, Puurmani.
Kaugus. . .	7.29 N. Küttis, Võitleja.	6.95 E. Rähn, Kalev.	6.93 R. Tomson, Kalev.	6.92 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	6.84 E. Tamm, Kalev.
Kolmik. . .	14.15 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	13.88 F. Perro, Kuressaare ES.	13.78 K. Pill, ASK.	13.75 I. Jürgenson, Tartu Kalev.	13.68 E. Rähn, Kalev.
Teivas. . .	3.80 E. Ärman, ASK.	3.70 J. Erna, Kalev.	3.50 R. Kiipsaar, Tartu ÜENÜ.	3.50 K. Kask, Käru ÜENÜ.	3.46,5 H. Koik, Sakala NS.
Kuul. . .	15.58 A. Viiding, Tall. PS.	14.69 J. Suuk, Tall. PS.	14.35 P. Puna, Tartu ÜENÜ.	14.00 A. Michelson, Tartu Kalev.	13.97 P. Määrits, Valga ÜENÜ.
Ketas. . .	47.56 A. Viiding, Tall. PS.	46.75 O. Erikson, ASK.	45.24 N. Feldman, ASK.	43.50 O. Kirp, ASK.	43.36 E. Lilienthal, Narva PS.
Oda. . .	67.15 G. Sule, ASK.	64.04 J. Meimer, Pärnu SK.	62.22 A. Mägi, Tartu ÜENÜ.	59.90 V. Uibo, Valga ÜENÜ.	58.95 J. Laurson, Tartu Kalev.
Raskus. . .	17.35 K. Annamaa, Tall. PS.	16.62 J. Neuman, Tall. PS.	15.88 A. Teearu, Tall. PS.	15.45 J. Põntson, Tervis.	15.42 J. Suuk, Tall. PS.

NAISTE-OLÜMPIAMÄNGUD LONDONIS

Londonis peetud neljandatel naiste-olümpiamängudel tulid sakslannad 11-nest alast kaheksal võitjaks ja saavutasid kokku ligi kolm korda rohkem punkte kui rahvuste paremusjärjestuses teiseks tulnud Poola naised. Kaks olümpiavõitu langes Poolale ja üks Tšehhoslovakkiale. Viimase esindajana võitis allround-naine Koubkova 800 m jooksu. Koubkova on meheline naine. Ta ise jutustab, et teda on mitmel korral tänavatel kinni peetud, kahtlustatuna, et ta on poiss naiseriistuses. Kui seda naist näha, siis me mõistame neid vahejuhtumisi, veel rohkem aga Koubkovat jooksmas nähes. 800 m-is vedas ta kogu jooksul suure edumaaga ja võitis 30 m ees olles ka endistest maailmarekordinaistest inglannast Lunnist ja sakslannast Radkest. Koubkova aeg uue maailmarekordina oli Londoni mängude tähelepanuväärseim mark.

Senine maailma kiireim naine, poolatar Walasieviczovna, tuli võitjaks üksnes 60 m jooksus. Mõlemal teisel lühimaal võttis ta vastu kaotused sakslannalt Krausilt. Samal mõlemal distantil tuli kol-

mandaks inglanna Hiscock. Rekorde ei tulnud. Jooksudes püstitati peale 800 m rekord veel 80 m tõketel sakslannalt Engelhartilt. Tõkkejooks oli naiste-mängude „internatsionaalsem“: sakslanna järel tuli teiseks kanadlanna, kolmandaks inglanna ja neljandks lõuna-aafrikalanna. Viimane ei olnud siiski mitte neegrinna.

Maaülmarekordid purunesid veel kettaheitel ja viievõistluses. Esimesel alal poolatar Waisowna heitis uskumatuna 43.79 ja viievõistluses osutus värskeks rekordinaiseks sakslanna Mauermeeyer.

Naiste-olümpiamängudest võttis üldse osa 19 rahvust üle 300 sportlannaga. USA naised puudusid. Tehnilisi tagajärgi:

60 m: 1. Walacieviczovna, Poola, 7,6. 2. Kuhlmann, Saksa.

100 m: 1. Kraus, Saksa, 12,9. 2. Walasieviczovna, Poola. 3. Hiscock, Inglise.

200 m: 1. Kraus, Saksa, 24,9. 2. Walasieviczovna, Poola. 3. Hiscock, Inglise.



VÄÄRTMETALLASJADE
JA MÄRKIDE TEHAS
ROMAN TAVAST

Meie valmistame võistlemata
headuses **auhindu, kingi-
tusesemeid ja märke**
hõbedast, kullast ja muist
metallest.

Tallinn, Väike Roosikrantsi tän. 6. Telef. 452-79.

HOTELL-RESTORAN
„ROOM“

TALLINN, MANEESI T. 1. NARVA MNT. 20,
TELEFON 425-51.

Sissesõitjatele soovitame muga-
vaid ja moodsalt sisustatud
jooksva sooja ja külma veega
varustatud tube.

Lõunad 1-5. Öhtuti muusika.

Hinnad mõõdukad.

Pärast põhjalikku remonti
restoran

„MERIKLUBI“

S. Karja 18

öölokaal on avatud.

Saalid maalitud kunstnik TOMASOW'i kavan-
dite järgi. Rikkalik ROOTSI EINE kl. 11-4.
LÕUNA kl. 1-5. Lõunamuusika kl. 2-4
hra Kirillovi juhatusel.

*

Igal õhtul suurejooneline
kabaree.

Suure eduga välismaal esinenud tantstrio
WALLEY, KIPPEL & KONGAS ja hr. O. LIPP.
Muusika algus kl. 9 õhtul.

800 m: 1. Koubkova, Tšehhoslovakkia, 2.12,4.
2. Vretman, Rootsi. 3. Lunn, Inglise. 4. Radke, Saksa.

80 m tõkkeid: 1. Engelhardt, Saksa, 11,6 (uus ma-
ailmarekord).

Kõrgus: 1. Grieme, Saksa, 1.54. 2. Milne, Inglise,
1.52.

Kaugus: 1. Göppner, Saksa, 5.81. 2. Bauschulder,
1.52.

Kuul: 1. Mauermeyer, Saksa, 13.67. 2. Fleischer,
Saksa, 12.10. 3. Pekarova, Tšehhoslovakkia, 11.81.

Ketas: 1. Waisowna, Poola, 43.79 (uus maailma-
rekord).

Oda: 1. Gelius, Saksa, 42.23. 2. Bauma, Austria,
40.29. 3. Krüger, Saksa, 40.10.

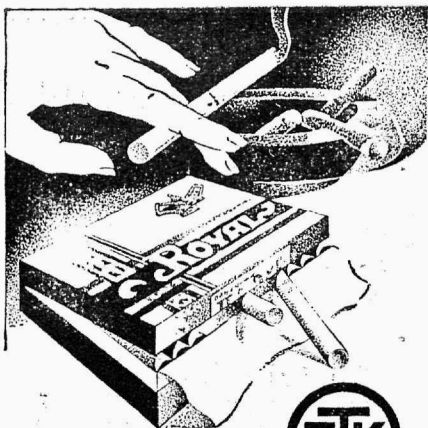
4 × 100 m: 1. Saksa 48,6. 2. Hollandi.

Punkte: Saksal 95, Poolal 33, Inglise 31, Kanadal
22 jne.

*Eesti Spordilehe käesoleva numbril
ilmumine jäi Eesti-Soome kergejõus-
fiku-maavõistluse tõttu 22. augustile.*



A. Viiding võistluses soomlastega.



*Suitsetajad kiidavad
püsiva kõrge headusega*



paberosse:

STANDART

20 tk. — 40 snt.

SEVILLA-EXTRA

25 tk. — 35 snt.

ROYAL

25 tk. — 35 snt.

AHTO

25 tk. — 20 snt.

U K U

25 tk. — 20 snt.

ROYAL



*Tubakas puhastatud tolmust
Kestad varustatud vatiga*

1934. aasta
sensatsioon
tennisilmale —

Slazenger'i uus tennispall

Mängimine

Slazenger'i uue tennispalliga tähendab erakordset löbu ja kokkuhoidu, kuna uue leiutise tõttu on läinud korda tunduvalt pikendada palli eluiga

Vastupidavuselt ületab Slazenger'i uus tennispall kaugelt kõik oma võistlejad

Slazenger'i uus tennispall vastab täpselt kõigile rahvusvahelise tennisliidu poolt üles seatud nõudeile.



DUNLOP

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2. 1934.